

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KRIMINALITA DĚTÍ A MLADISTVÝCH
V OKRESE JIHLAVA**

Autor práce: Iveta Bílková, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Iveta Bílková, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Kriminalita dětí a mladistvých v okrese Jihlava

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Crime of Children and Juveniles in the Jihlava District

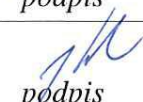
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

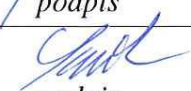
Datum zadání bakalářské práce: Říjen 2024

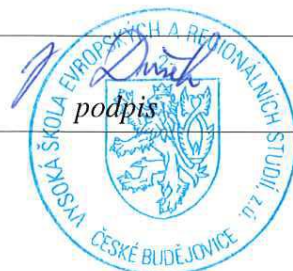
Cíl bakalářské práce:

Hlavní cílem bakalářské práce je zmapovat kriminalitu dětí a mladistvých se zaměřením na okres Jihlava. Vedlejším cílem práce je zhodnotit aktuální preventivní opatření kriminality mládeže v okrese Jihlava a navrhnout možnosti jejich rozšíření či vylepšení.

Student: Iveta Bílková, DiS.	30.10.2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	2.12. 2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	2.12. 2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	9.12.2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	10.12.2024 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

BÍLKOVÁ, I. *Kriminalita dětí a mladistvých v okrese Jihlava*. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 86 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Klíčová slova: kriminalita mládeže, dítě mladší 15 let, mladistvý, ukládaná opatření, prevence kriminality

Bakalářská práce se zabývá problematikou kriminality dětí mladších 15 let a mladistvých v okrese Jihlava a vývojem kriminality mládeže v letech 2015-2024. Teoretická část práce se věnuje základním pojmům v oblasti mládeže, právnímu vymezení, ukládaným opatřením dětem mladších 15 let a mladistvým, faktorům ovlivňujícím kriminalitu mládeže a preventivním opatřením aplikovaným v České republice. V analytické části jsou zpracována statistická data kriminality mládeže na celostátní úrovni a v okrese Jihlava. Výzkumná část práce je založena na dotazníkovém šetření, jehož cílem je zjistit povědomí středoškoláků a dospělých o prevenci kriminality mládeže, jejich vnímání nejčastějších druhů trestné činnosti páchané mládeží a postoje k věkové hranici trestní odpovědnosti. Výsledky analýzy a dotazníkového šetření poskytují přehled o vývoji kriminality mládeže v okrese Jihlava, umožňují porovnání s celostátními trendy a mohou být využita pro zkvalitnění preventivních opatření zaměřených na tuto věkovou skupinu.

ABSTRACT

BÍLKOVÁ, I. *Crime of Children and Juveniles in the Jihlava district*. Příbram: The College of European and Regional Studies, 2025. 86 pgs. Supervisor: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Key words: juvenile delinquency, child under fifteen years of age, juvenile, imposed measures, crime prevention

This bachelor's thesis examines the issue of juvenile delinquency among children under the age of 15 and juvenile offenders in the Jihlava district, focusing on the development of youth crime between 2015 and 2024. The theoretical part of the thesis focuses on fundamental concepts related to youth, the legal framework, measures imposed on children under the age of 15 and juveniles, factors influencing juvenile delinquency, and preventive measures applied in the Czech Republic. The analytical part presents statistical data on youth crime at the national level and within the Jihlava district. The research section is based on a questionnaire survey aimed at identifying the awareness of secondary school students and adults regarding juvenile crime prevention, their perception of the most common types of youth offences, and their attitudes toward the age of criminal responsibility. The results of the analysis and survey provide an overview of youth crime trends in the Jihlava district, enable comparison with national developments, and may contribute to improving preventive strategies targeting this age group.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Vymezení základních pojmů.....	12
2.1 Věk a s ním související pojmy	12
2.2 Pojem trestný čin	13
2.3 Hranice trestní odpovědnosti.....	14
2.4 Pojem kriminalita	14
3 Opatření ukládaná dětem mladším 15 let a mladistvým	16
3.1 Opatření ukládaná mladistvým.....	16
3.1.1 Výchovná opatření	17
3.1.2 Ochranná opatření	18
3.1.3 Trestní opatření	18
3.2 Opatření ukládaná dětem mladším patnácti let	23
3.3 Probační a mediační služba	24
4 Příčiny ovlivňující kriminalitu mládeže.....	25
4.1 Dědičnost.....	25
4.2 Hyperaktivita	26
4.3 Vrozené osobnostní dispozice	26
4.4 Rodina	27
4.5 Škola.....	27
4.6 Vrstevníci	28
4.7 Návykové látky.....	28
5 Prevence kriminality	29
5.1 Struktura prevence kriminality	29
5.2 Strategie prevence kriminality.....	30
5.3 Prevence kriminality v okrese Jihlava.....	31
5.3.1 Plán prevence kriminality na roky 2023-2026	31

5.3.2	Městská policie Jihlava	32
5.3.3	Asistenti prevence kriminality	33
6	Analýza statistických dat kriminality	34
6.1	Index kriminality mládeže	37
6.2	Shrnutí kriminality v ČR v jednotlivých letech.....	39
7	Výzkumné šetření.....	44
7.1	Cíl výzkumu	44
7.2	Výzkumné otázky a hypotézy	44
7.3	Metodika.....	45
7.3.1	Metodika sběru dat.....	45
7.3.2	Technika sběru dat	45
7.3.3	Výzkumný soubor	45
7.3.4	Realizace výzkumu.	46
7.3.5	Analýza dat.....	46
7.3.1	Etika výzkumu	46
7.4	Výsledky.....	46
7.4.1	Shrnutí.....	67
	Závěr	69
	Seznam použitých zdrojů	71
	Seznam zkratk	75
	Seznam tabulek	76
	Seznam grafů.....	77
	Seznam příloh.....	78
	Přílohy	79

Úvod

Kriminalita dětí a mladistvých představuje dlouhodobě diskutovaný a závažný společenský fenomén, který vyžaduje systematické zkoumání nejen z hlediska jeho dopadů na jedince a okolí, ale i z širšího pohledu na společenské souvislosti. Pachatelem trestného činu se v tomto kontextu může stát osoba, která ještě nedosáhla plné trestní odpovědnosti, a právě proto je nezbytné ke kriminalitě mládeže přistupovat odlišně než u kriminality dospělých. Tato skupina osob je zranitelnější, náchylnější k negativním vlivům okolí, a zároveň však v mnoha případech vykazuje vyšší potenciál pro nápravu a resocializaci. Kriminalita mládeže není jen problémem právním, ale rovněž sociálním, psychologickým i výchovným.

Z právního hlediska jsou mladiství a děti mladší 15 let posuzováni odlišně – zákonodárce jim přiznává zvláštní status, který vychází z jejich vývojových a mentálních specifíků. Věk trestní odpovědnosti, nastavený v České republice na hranici 15 let, spolu s možností uložení specifických výchovných, ochranných a trestních opatření, reflektuje snahu o nalezení rovnováhy mezi ochranou společnosti a potřebou individuální práce s mladými pachateli. V posledních letech se zároveň zvyšuje důraz na prevenci, která je klíčová nejen z hlediska úspor nákladů na represivní složky, ale především s ohledem na budoucnost těchto mladých lidí a celkové klima ve společnosti.

Tato bakalářská práce se podrobně zabývá kriminalitou dětí mladších 15 let a mladistvých ve vybraném regionu – konkrétně v okrese Jihlava. Jde o území, které v rámci Kraje Vysočina hraje významnou roli jako správní, kulturní i vzdělávací centrum. Cílem práce je analyzovat vývoj kriminality v této oblasti v časovém úseku let 2015–2024, identifikovat příčiny a specifika trestné činnosti páchané mládeží, a rovněž se zaměřit na efektivitu stávajících preventivních opatření. Vzhledem k regionálním specifikům je v práci věnována pozornost také porovnání dat z okresu Jihlava s celostátními statistikami, což umožní posoudit, zda se vývoj v regionu odlišuje od republikového průměru, nebo zda jej naopak kopíruje.

Struktura práce je rozdělena do několika kapitol. První kapitola vymezuje cíle a metodiku práce. V následujících kapitolách se čtenář seznámí s teoretickým rámcem problematiky, a to včetně definice základních pojmů, přehledu právní úpravy upravující postavení dětí a mladistvých v trestním řízení a výčtu výchovných, ochranných a trestních opatření, která jim lze ukládat. Součástí teoretické části je i rozbor vybraných faktorů,

které kriminalitu mládeže ovlivňují, a popis preventivních strategií realizovaných na národní i místní úrovni.

Analytická část práce obsahuje zpracování statistických dat za období deseti let, přičemž jsou prezentovány jak údaje z celé České republiky, tak detailní informace z Územního odboru Policie ČR Jihlava. Pozornost je věnována nejen celkovému vývoji kriminality, ale i jejím jednotlivým formám – především kriminalitě majetkové, násilné a mravnostní. Specificky jsou rozlišeny činy spáchané dětmi mladšími 15 let a mladistvými, což umožňuje hlubší porozumění dynamice této problematiky.

Praktická část práce je založena na kvantitativním výzkumu, který byl realizován formou dotazníkového šetření. Do výzkumu byli zapojeni středoškolští studenti a dospělí respondenti z okresu Jihlava, přičemž výzkum byl zaměřen na tři hlavní oblasti: povědomí o preventivních opatřeních proti kriminalitě mládeže, vnímání nejčastějších druhů trestné činnosti páchané mladistvými a postoje k věkové hranici trestní odpovědnosti. Výsledky výzkumu byly statisticky vyhodnoceny a interpretovány s cílem ověřit stanovené hypotézy a nabídnout odpovědi na výzkumné otázky.

Závěrečná část shrnuje hlavní poznatky získané během zpracování práce a na jejich základě formuluje návrhy na zlepšení současného systému prevence kriminality mládeže v okrese Jihlava. Tyto návrhy vycházejí jak z datové analýzy, tak z názorů veřejnosti, a mohou být přínosem pro další práci odborníků v oblasti prevence, školství i veřejné správy.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavní cílem bakalářské práce je zmapovat kriminalitu dětí a mladistvých se zaměřením na okres Jihlava. Vedlejším cílem práce je zhodnotit aktuální preventivní opatření kriminality mládeže v okrese Jihlava a navrhnout možnosti jejich rozšíření či vylepšení.

Práce je rozdělena na tři části. První část se zabývá teoretickými aspekty problematiky, zejména současnou právní úpravu, ukládanými opatřeními dětem mladším 15 let a mladistvým, příčinami vzniku kriminality mládeže a její prevencí. Druhá část se věnuje komparativní analýze statistických údajů kriminality mládeže v České republice s okresem Jihlava. V třetí části je proveden kvantitativní výzkum, kde jsou ověřeny stanovené hypotézy pomocí dotazníkového šetření, provedeného mezi středoškolskými studenty a dospělými, který zkoumá, jak vnímají kriminalitu mládeže a její prevenci v okrese Jihlava. Výstupem výzkumu by měl být komplexní pohled na kriminalitu mládeže a na vnímání prevence kriminality veřejností v okrese Jihlava.

2 Vymezení základních pojmů

Trestnou činnost dětí a mladistvých zkoumají nejen normativní vědy, ale také společenské a empirické disciplíny, v důsledku toho se terminologie v této oblasti různí. Pojmy týkající se kriminality mládeže lze rozdělit do několika skupin, a to podle věku pachatele, označení trestného činu podle věku pachatele nebo podle typu kriminality.

2.1 Věk a s ním související pojmy

Používané pojmy vycházejí z různých právních odvětví, jako je trestní, správní, občanské a rodinné právo, a také z vědních disciplín, například psychologie či sociologie.¹ Některé termíny se překrývají, jiné se naopak liší, což komplikuje jejich jednoznačné definování. V zákonech lze nalézt termíny jako dítě, dítě mladší 15 let, mladiství a osoba blízká věku mladistvému. Dalším pojmem je nezletilý, který lze nalézt v občanském právu.

Mládež

Mládež z pohledu pedagogické kategorie lze definovat jako společenskou skupinu, která je tvořena osobami ve věku v rozmezí od 15 do 25 let.² V zákoně č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen ZSVM), se mládeží rozumí osoby do osmnácti let věku, které jsou v tomto zákoně rozděleny na dvě skupiny, a to na děti mladší patnácti let a mladistvé.³ Z pohledu kriminologie o mládeži lze hovořit jako o zralých, samostatných osobách, které jsou zpravidla ve věku od 12 do 24 let.⁴

Dítě

Dítětem se podle § 126 zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník (dále jen trestní zákoník) rozumí osoba, která je mladší osmnácti let, pokud trestní zákon nestanoví jinak.⁵

Dítě mladší patnácti let

Podle § 2 odst. 1 písm. b) ZSVM, je za dítě považována osoba, která v době spáchání činu jinak trestného ještě nedosáhla patnácti let věku. V takovém případě není trestně

¹ ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2002. s. 11.

² FIRSTOVÁ, J. *Kriminalita mládeže v sociálních souvislostech*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. s. 9-10.

³ ŽATECKÁ, E. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 6.

⁴ MAREŠOVÁ, A. *Kriminalita mládeže v podmínkách současné české společnosti*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2018. s. 15.

⁵ § 126 z. č. 40/2009 Sb. trestní zákoník.

odpovědná. Trestní odpovědnost nastává až ode dne následujícího po patnáctých narozeninách.⁶

Mladistvý

Mladistvým je osoba, která v době spáchání provinění dosáhla patnácti let, ale ještě nepřekročila osmnáctý rok věku (§ 2 odst. 1 písm. c) ZSVM). Pokud však mladistvý v době činu nebyl dostatečně rozumově či mravně vyspělý k tomu, aby chápal jeho protiprávnost nebo ovládal své jednání, nenese za něj trestní odpovědnost (§ 5 odst. 1 ZSVM). Má nárok na zacházení odpovídající jeho věku, psychické vyspělosti a zdravotnímu stavu.⁷

Osoba ve věku blízském mladistvé

Po dosažení 18 let se člověk stává plně trestně odpovědným. Nicméně osoby ve věku blízském mladistvým mohou být v některých případech posuzovány obdobně jako mladiství, protože jejich vývoj nemusí být zcela ukončen. Z tohoto důvodu se považuje za polehčující okolnost podle § 41 písm. f) trestního zákoníku, pokud se pachatel trestného činu dopustí jednání ve věku blízském věku mladistvých. Zákon ale nestanoví věkovou hranici, kdy je pachatel za takovou osobu považován, jelikož proces dospívání a sociální zralosti je zcela individuální.⁸

Nezletilý

Termín „nezletilý“ je používán v občanském právu, a označuje fyzickou osobu, která ještě nedosáhla osmnácti let věku. Podle § 30 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, se zletilost nabývá dovršením osmnáctého roku života nebo v některých případech také uzavřením manželství.⁹

2.2 Pojem trestný čin

Trestný čin – protiprávní jednání, které trestní zákon klasifikuje jako trestné a které naplňuje zákonem stanovené znaky. Pro trestní odpovědnost je zpravidla vyžadováno úmyslné zavinění, pokud zákon výslovně nestanoví, že postačí zavinění z nedbalosti. Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny. Přečiny zahrnují všechny trestné činy spáchané z nedbalosti a úmyslné trestné činy, u nichž maximální trest odnětí svobody nepřesahuje

⁶ ŽATECKÁ, E. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 6.

⁷ ŽATECKÁ, E. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 6.

⁸ JELÍNEK, J. a kolektiv, *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část* 8. vydání. Praha: Leges, 2022. s. 223-224.

⁹ § 30 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

pět let. Zločiny jsou všechny ostatní trestné činy, přičemž zvláště závažné zločiny jsou ty, u nichž zákon stanoví trest odnětí svobody nejméně na deset let.¹⁰

Provinění – trestný čin spáchaný mladistvým.

Čin jinak trestný – trestný čin spáchaný dítětem mladším patnácti let.

2.3 Hranice trestní odpovědnosti

Trestní zákoník v § 25 uvádí, že trestně odpovědný není ten, kdo v době, kdy čin spáchal, nedovršil patnáctý rok svého věku.¹¹ Trestní odpovědnost v České republice je tedy od 15 let věku. Pro srovnání lze uvést Slovensko, kde slovenský trestní zákon v § 22 uvádí, že trestně odpovědný není ten, který v čase spáchání činu nedovršil čtrnáctý rok věku, vyjma spáchání trestného činu sexuálního zneužívání, u kterého není trestně odpovědný ten, kdo v době spáchání nedovršil patnáctý rok věku.¹² Trestní odpovědnost od 14 let je i u dalších sousedních států, jako je Německo nebo Rakousko. Hranice trestní odpovědnosti se ale v Evropě různí, kdy například ve Skotsku je to od 8 let, a oproti tomu v Belgii je až od 18 let.¹³

2.4 Pojem kriminalita

Kriminalita, někdy také označována jako zločinnost, je hlavním bodem kriminologie a jejími projevy dochází k narušení harmonického vývoje společnosti. Kriminalita je škodlivý jev, který narušuje základní pravidla společenského pořádku a lidského soužití. Kriminalita má za následek nejen materiální škody pro společnost, ale způsobuje i fyzické, psychické a sociální újmy jednotlivým obětem. Navíc vytváří atmosféru strachu, nejistoty a nedůvěry ve společnosti.¹⁴

Kriminalitou tedy rozumíme:

- sociálně patologický jev,
- páchaní trestné činnosti,

¹⁰ § 13 a § 14 z. č. 40/2009 Sb. trestní zákoník.

¹¹ § 25 z. č. 40/2009 Sb. trestní zákoník.

¹² ČENTÉŠ, J. a kol. *Trestný zákon: veľký komentár. 5. aktualizované vydanie*. Žilina: Eurokodex, 2020.

¹³ Hospodářské noviny. *Trestní odpovědnost let zřejmě zůstane. Podpořil ji i Senát* [online]. Praha: HN.cz, 24. 7. 2009 [cit. 2025-01-18]. Dostupné z WWW: <<https://domaci.hn.cz/c1-3788900-trestni-odpovednost-od-15-let-zrejme-zustane-podporil-ji-i-senat>>.

¹⁴ SVATOŠ, R. *Kriminalita a možnosti jejího poznání a ovlivňování*. 1. vydání. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2013. s. 14-15.

- deviantní či odchylné jednání, které není definováno trestním právem.¹⁵

Pojmem **sociálně patologické jevy** lze označit širokou škálu jevů, které se v negativním smyslu odchylují od hodnot a norem přijímaných danou společností. Mezi tyto jevy patří například závislosti na návykových látkách, hazardní hry, prostituce, sebevražedné sklony, záškoláctví, útěky z domova, různé formy extremismu jako anarchismus, rasismus a xenofobie, a další podobné problémy.¹⁶

V souvislosti s kriminalitou je třeba zmínit i pojem **delikvence**, což je jednání, které ještě není považováno za trestný čin, jelikož vykazuje nižší společenskou škodlivost.¹⁷ Dalším důležitým pojmem je **prekriminalita**, což jsou činy jinak trestné, které spáchaly děti mladších patnácti let. *„Predelikventní chování označuje takové způsoby rizikového chování, které mohou časem přerůst až v různé projevy trestné činnosti. Někdy se hovoří o tom, že se jedná o jisté „podhoubí“ kriminality“.*¹⁸

¹⁵ SVATOŠ, R. *Kriminalita a možnosti jejího poznání a ovlivňování*. 1. vydání. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2013. s. 15-16.

¹⁶ ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vydání. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2002. s. 11.

¹⁷ FIRSTOVÁ, J. *Kriminalita mládeže v sociálních souvislostech*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. s. 11.

¹⁸ FIRSTOVÁ, J. *Kriminalita mládeže v sociálních souvislostech*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. s. 15.

3 Opatření ukládaná dětem mladším 15 let a mladistvým

Trestní politika v České republice se snaží zvyšovat efektivitu trestání pachatelů trestných činů, přičemž klade důraz na alternativní tresty namísto věznění a na restorativní justici, která usiluje o zmírnění sociálních dopadů kriminality. Na těchto principech vznikl zákon č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže, který považuje mladistvé pachatele za specifickou skupinu vyžadující odlišný přístup oproti dospělým.¹⁹

Zákon nejen upravuje rozdílné podmínky trestní odpovědnosti mladistvých a průběh trestního řízení, ale také výrazně odlišuje systém sankcí pro mladistvé pachatele. Sankce mají zejména výchovný a preventivní charakter a mají tak pomoci mladistvému v nápravě a snížit riziko opakování trestné činnosti.²⁰

Zatímco v trestním zákoníku, kde je trestání dospělých založeno na tzv. dualismu sankcí, tedy rozlišuje dva systémy trestněprávních sankcí – tresty a ochranná opatření, zákon o soudnictví ve věcech mládeže je založen na tzv. monismu trestněprávních sankcí, tedy upravuje jediný systém sankcí, který se jednotně nazývá opatření.²¹

3.1 Opatření ukládaná mladistvým

Zákon o soudnictví ve věcech mládeže pracuje se zásadou subsidiarity, což znamená, že přísnější opatření se používají jen tehdy, pokud mírnější prostředky nestačí k dosažení nápravy. Hlavním cílem je výchova a prevence, přičemž v nejzávažnějších případech lze uložit i trestní opatření. Opatření mohou být kombinována nebo ukládána samostatně podle povahy provinění a okolností konkrétního případu. Zákon rozlišuje tři druhy opatření: výchovná opatření (nejmírnější forma sankcí), ochranná opatření a trestní opatření (nejpřísnější forma sankcí). Tento systém umožňuje přizpůsobit postih konkrétním potřebám mladistvých pachatelů a vytvořit podmínky pro individuální přístup v trestních řízeních.²²

¹⁹ ŠČERBA, F., COUFALOVÁ, B. *Efektivita sankcionování mladistvých*. Praha: Leges, 2016. s. 15.

²⁰ ŠČERBA, F., COUFALOVÁ, B. *Efektivita sankcionování mladistvých*. Praha: Leges, 2016. s. 15.

²¹ JELÍNEK, J. a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část 8*. vydání. Praha: Leges, 2022. s. 502-503.

²² JELÍNEK, J. a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část 8*. vydání. Praha: Leges, 2022. s. 504-505.

3.1.1 Výchovná opatření

Výchovná opatření se liší od jiných trestněprávních sankcí tím, že mohou být uložena mladistvému už během řízení, ještě před jeho pravomocným skončením. O jejich uložení rozhoduje soud nebo v přípravném řízení státní zástupce, ale vždy s podmínkou souhlasu mladistvého. Tento souhlas lze kdykoli odvolat, čímž opatření zaniká. Souhlas s uložením výchovného opatření není přiznáním viny a takové opatření nijak nepředjímá konečný výsledek řízení. Výhodou tohoto přístupu je možnost okamžitého výchovného působení na mladistvého. Přesto soudy a státní zástupci využívají tuto možnost jen v malém počtu případů. Výchovná opatření mohou být ukládána samostatně nebo ve spojení s jinými opatřeními. Jejich neplnění však nemá právní důsledky, pokud není spojeno s podmínkami trestního opatření.

Výchovná opatření mohou být alternativou k trestním opatřením nebo jejich doplňkem. Princip subsidiarity přitom zdůrazňuje, že by se měla využívat přednostně před trestními opatřeními. Nicméně v praxi se často kombinují s trestními sankcemi, vyjma napomenutí s výstrahou, které slouží spíše jako důrazné varování a kombinace s trestním opatřením tak není vhodná. Délka trvání výchovného opatření nesmí přesáhnout dobu podmíněného odsouzení nebo podmíněného odložení peněžitého opatření, maximálně však tři roky. Soud má možnost opatření předčasně zrušit, pokud bylo jeho plnění dostatečné. Také může rozhodnout o změně opatření podle vývoje situace mladistvého.²³

Celkově výchovná opatření slouží k usměrňování mladistvého a podpoře jeho nápravy, nikoli k represivnímu působení. Měla by být vnímána jako výchovný nástroj, který mladistvého vede k odpovědnosti a respektování pravidel, spíše než jako forma trestu.

Výchovnými opatřeními podle § 15 odst. 2 ZSVM jsou:

- dohled probačního úředníka,
- probační program,
- výchovné povinnosti,
- výchovná omezení,

²³ ŠČERBA, F., COUFALOVÁ, B. *Efektivita sankcionování mladistvých*. Praha: Leges, 2016. s. 77-81.

- napomenutí s výstrahou.²⁴

3.1.2 Ochranná opatření

Ochranná, výchovná a trestní opatření jsou nástroje, kterými stát reaguje na spáchaná provinění nebo činy jinak trestné. Na rozdíl od výchovných opatření, která může uložit i státní zástupce v přípravném řízení se souhlasem mladistvého, ochranná opatření může udělit pouze soud. Oproti trestním opatřením mohou být ochranná opatření ukládána i za spáchání činu jinak trestného.²⁵ Hlavním cílem ochranných opatření je pozitivně ovlivnit duševní, morální a sociální vývoj mladistvého a zároveň chránit společnost před pácháním další trestné činnosti. Zaměřují se na prevenci a zahrnují výchovné, léčebné nebo izolační prvky.²⁶

Podle § 21 ZSVM mezi ochranná opatření patří:

- ochranné léčení,
- zabezpečovací detence,
- zabrání věci,
- zabrání části majetku,
- ochranná výchova.²⁷

Většina z těchto opatření mohou být uložena nejen mladistvým, ale i dospělým pachatelům, například ochranné léčení či zabrání věci. Naopak podle § 98 odst. 2 trestního zákoníku je ochranná výchova určena výhradně mladistvým a dětem mladším patnácti let. Tím se odlišuje od ostatních opatření, protože její úprava je zakotvena výhradně v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže.²⁸

3.1.3 Trestní opatření

Trestní opatření jsou nejpřísnějším typem sankce pro mladistvé a lze je uložit pouze v případě, že nelze dosáhnout nápravy jinými, mírnějšími opatřeními. Ze zásady

²⁴ ŽATECKÁ, E. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 42.

²⁵ ŠČERBA, F., COUFALOVÁ, B. *Efektivita sankcionování mladistvých*. Praha: Leges, 2016. s. 110.

²⁶ JELÍNEK, J. a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část 8*. vydání. Praha: Leges, 2022. s. 512.

²⁷ § 21 odst. 1 z. č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže.

²⁸ ŽATECKÁ, E. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 65.

subsidiarity vyplývá, že odnětí svobody je nejzazším řešením a mělo by být použito pouze tehdy, pokud ostatní možnosti selhaly.²⁹

Zákon ZSVM v § 24 odst. 1 definuje různé druhy trestních opatření, které mohou být mladistvým soudem uloženy. Patří sem:

- obecně prospěšné práce,
- peněžitá opatření,
- peněžitá opatření s podmíněným odkladem výkonu,
- propadnutí věci,
- zákaz činnosti,
- zákaz držení a chovu zvířat,
- vyhoštění,
- domácí vězení,
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu (podmíněné odsouzení),
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem,
- odnětí svobody nepodmíněné.³⁰

Soudy při rozhodování o trestních opatřeních pro mladistvé berou v úvahu určité polehčující okolnosti. Mezi tyto okolnosti ale nelze zahrnout samotný fakt, že pachatel je mladistvý – tento aspekt je již zakotven v zákoně a znamená obecně mírnější postih oproti dospělým pachatelům. Polehčujícími okolnostmi mohou být například úspěšné vykonání probačního programu, poskytl zadostiučinění poškozenému či je jeho chování po spáchání provinění takové, že lze předpokládat, že v budoucnu již nebude páchat trestnou činnost, což signalizuje pozitivní změnu chování.³¹

Zákon rovněž umožňuje u mladistvých použití alternativních řešení, která mají přednost před trestními opatřeními. Mezi ně patří instituty, jako je upuštění od uložení trestního opatření či podmíněné upuštění od trestního opatření. V trestním řízení ve věcech mladistvých lze vedle obecných druhů tzv. odklonů uplatnit i institut odstoupení

²⁹ JELÍNEK, J. a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část* 8. vydání. Praha: Leges, 2022. s. 514.

³⁰ ŽATECKÁ, E. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 72.

³¹ ŠČERBA, F., COUFALOVÁ, B. *Efektivita sankcionování mladistvých*. Praha: Leges, 2016. s. 141.

od trestního stíhání. Tyto přístupy se snaží zabránit tomu, aby mladiství pachatelé byli zatěžováni přísnými sankcemi a aby jim byla dána šance na nápravu.³²

Obecně prospěšné práce

Obecně prospěšné práce představují jedno z trestních opatření, které může být mladistvým uloženo za spáchání provinění. Podmínky pro jejich výkon stanovuje trestní zákoník, přičemž pro mladistvé je rozsah hodin snížen na polovinu oproti dospělým pachatelům, tedy 50 až 150 hodin. Klíčovým předpokladem pro uložení tohoto opatření je kladné stanovisko mladistvého, soud ale může uložit toto opatření i bez něho, pokud to uzná jako vhodné opatření pro mladistvého. Při ukládání tohoto opatření je nutné zajistit, aby místo výkonu prací bylo pro mladistvého dostupné a mělo pozitivní výchovný dopad, například v souvislosti s jeho budoucím profesním zaměřením.³³

Mladiství nesmí vykonávat práce, které by ohrozily jejich zdraví, bezpečnost či mravní vývoj. Vyhláška č. 180/2015 Sb. stanovuje seznam zakázaných prací, přičemž mohou být povoleny výjimky v případě, že práce souvisí s přípravou na budoucí povolání.³⁴ V praxi se však jedná především o činnosti v rámci úklidových či veřejně prospěšných programů.

Domácí vězení

Mladistvému pachateli může být uloženo domácí vězení na dobu až jednoho roku, přičemž jeho horní hranice je oproti dospělým snížena na polovinu. Tento druh opatření je specifický tím, že v trestním zákoníku nejsou pro mladistvé uvedeny detailní úpravy týkající se výkonu trestu domácího vězení, a proto se v praxi uplatňují obecné právní předpisy. Při rozhodování o uložení domácího vězení je důležité přihlédnout k zájmu mladistvého, tedy k jeho zapojení do školní docházky, mimoškolních aktivit nebo sportovních klubů. V rámci předběžného šetření se zjišťuje, zda by domácí vězení neohrozilo další rozvoj mladistvého a zároveň zda by nepřispělo k jeho recidivě. Rovněž se prověřují podmínky v domácnosti, včetně souhlasu spolubydlících osob. Pokud by

³² JELÍNEK, J. a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část* 8. vydání. Praha: Leges, 2022. s. 514-515.

³³ § 24 odst. 1 z. č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže.

³⁴ § 5 vyhlášky č. 180/2015 Sb. o zakázaných pracích a pracovištích.

hrozilo narušení soužití či problémy s dohledem nad mladistvým, domácí vězení by mohlo být nahrazeno jiným trestním opatřením.³⁵

Zákaz činnosti

Trestní opatření zákazu činnosti se ukládá v případech, kdy existuje riziko, že by mladistvý mohl v budoucnu svou činností opakovaně páchat trestnou činnost. Toto opatření může zahrnovat dočasný zákaz výkonu určitých aktivit, například práce v určité profesi, vykonávání řidičských zkoušek či účasti na specifických činnostech, které mají přímou souvislost se spáchaným proviněním. Mladiství však nemohou dostat zákaz činnosti, pokud by tím byla narušena jejich příprava na budoucí povolání. To znamená, že například studentům středních s automobilním zaměřením (automechanik, autotronik a jiné) nemůže být uložen zákaz řízení motorových vozidel, pokud je to součástí jejich vzdělávání. Délka zákazu činnosti se pohybuje od jednoho roku do pěti let.³⁶

Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce

Podmínky pro jeho uložení jsou obdobné jako u zákazu činnosti, přičemž je možné ho uložit pouze za úmyslné provinění. Maximální doba trvání zákazu je pět let, přičemž soud musí přesně vymezit, na které akce se trestní opatření vztahuje. Obecné omezení by bylo nepřesné a v praxi nevymahatelné. Dohled nad výkonem tohoto opatření zajišťuje soud pro mládež prostřednictvím probačního úředníka. V případě některých opatření může být mladistvému nařízeno, aby se v době konání zakázané akce dostavil na konkrétní místo, například na policejní stanici, aby bylo zajištěno, že se akce nezúčastní.³⁷

Peněžitě opatření

Peněžitě opatření je alternativní formou trestu pro mladistvé pachatele, která umožňuje finanční postih místo přímého omezení svobody. Toto opatření lze uložit ve třech případech: pokud bylo provinění spácháno za účelem majetkového prospěchu, pokud trestní zákoník ve své zvláštní části umožňuje jeho použití, nebo pokud jeho uložení odpovídá povaze činu a není nutné ukládat trestní opatření odnětí svobody. Výše částky se stanovuje podle závažnosti provinění a majetkové situace mladistvého, přičemž

³⁵ ŽATECKÁ, E. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 78-79.

³⁶ ŽATECKÁ, E. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 79.

³⁷ ŽATECKÁ, E. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 79-80.

soud přihlíží k jeho finančním možnostem. Při výkonu peněžitého opatření soud stanovuje výši částky na základě denních sazeb, jejichž počet se určuje podle závažnosti provinění a finanční situace mladistvého. Tyto denní sazby se pohybují v rozmezí od 100 Kč do 5 000 Kč, přičemž jejich počet může dosahovat až 365 dní. Soud zároveň může rozhodnout o jednorázové úhradě nebo umožnit splácení v přiměřených částkách. Pokud se mladistvý vyhýbá uhrazení uložené částky nebo ji odmítá uhradit, může soud přistoupit k náhradnímu trestnímu opatření odnětí svobody, přičemž jeho maximální výměra je omezena horní hranicí trestu odnětí svobody pro mladistvé. O uložení náhradního trestního opatření rozhoduje soud usnesením, proti kterému není přípustná stížnost.³⁸

Odnětí svobody

Odnětí svobody je nejprísnejším opatřením, které lze mladistvému uložit, a zároveň univerzálním trestním opatřením. Vzhledem k závažnému zásahu do osobní svobody mladistvého a negativním důsledkům jeho pobytu ve vězeňském prostředí zákon stanovuje snížení trestní sazby na polovinu oproti dospělým pachatelům, přičemž maximální výměra činí pět let. Výjimečně lze trest odnětí svobody uložit až na deset let, pokud se jedná o zvlášť závažné provinění, a to za předpokladu, že soud dostatečně odůvodní nezbytnost takto přísného trestu. Přitom je vždy nutné posuzovat individuální okolnosti případu a přihlížet k výchovnému působení trestu. Výkon trestního opatření odnětí svobody probíhá odděleně od dospělých odsouzených. Mladiství jsou umisťováni do specializovaných věznic, kde je kladen důraz na výchovné aspekty výkonu trestu. V rámci těchto zařízení jsou odsouzení mladiství rozdělováni do skupin podle charakteru spáchaného provinění, jejich chování a individuálních potřeb. Skupina A zahrnuje mladistvé s minimálními výchovnými problémy, zatímco do skupiny B jsou zařazeni ti, u nichž se projevil disharmonický vývoj osobnosti. Skupina C je určena zejména pro mladistvé s poruchami chování a se závislostí na návykových látkách a skupina D pro osoby s mentální retardací. Pokud mladistvý během výkonu trestního opatření dovrší 19 let, rozhoduje soud o jeho setrvání ve věznici pro mladistvé, nebo o jeho přearazení do věznice pro dospělé. Při rozhodování se zohledňuje chování odsouzeného, jeho přístup k nápravě a možnost dalšího výchovného působení v prostředí pro mladistvé. Pokud však

³⁸ ŽATECKÁ, E. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 82-85.

mladistvý po dosažení plnoletosti nadále vykazuje chování neodpovídající režimu pro mladistvé, může být přerazen do věznice pro dospělé.³⁹

3.2 Opatření ukládaná dětem mladším patnácti let

Řešení činů jinak trestných, tedy činů, které by byly trestné, ale pachatel za ně nenese odpovědnost kvůli nízkému věku nebo nedostatečné rozumové a morální vyspělosti upravuje ZSMV. V takových případech se nevede klasické trestní řízení, ale zvláštní druh civilního řízení, které je provázané s trestním řízením a subsidiárně se užijí i předpisy občanského soudního řízení, zákon jej nazývá jako řízení ve věcech dětí mladších patnácti let. Následkem spáchání činu jinak trestného je sankce, která se nazývá opatření.⁴⁰

Za činy jinak trestné dětí a trestně neodpovědným mladistvým mohou být podle § 93 odst. 1 ZSVM uložena tato opatření:

- výchovná povinnost,
- výchovné omezení,
- napomenutí s výstrahou,
- zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče,
- dohled probačního úředníka,
- ochranná výchova,
- ochranné léčení.⁴¹

Tato opatření se ukládají individuálně podle závažnosti činu a potřeby výchovného působení. Ochranná výchova se ukládá tehdy, je-li to nezbytné k zajištění jeho řádné výchovy a uložení mírnějšího opatření by nebylo dostatečné, zpravidla pokud dítě mladší patnácti let spáchalo čin, za který by dospělému hrozil výjimečný trest, a zároveň bylo starší dvanácti let. Ochranné léčení v ambulantní či ústavní formě lze uložit dítěti mladšímu patnácti let, pokud čin spáchalo ve stavu vyvolaném duševní poruchou či pod vlivem návykové látky a jeho pobyt na svobodě by mohl být nebezpečný. Opatření mohou

³⁹ ŽATECKÁ, E. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 91-94.

⁴⁰ JELÍNEK, J. a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část 8*. vydání. Praha: Leges, 2022. s. 523-524.

⁴¹ § 93 odst. 1 z. č. 2018/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže.

být uložena až do osmnácti let věku, vyjma ochranného léčení, které může být uloženo i po dosažení osmnácti let, pokud je to nezbytné.⁴²

3.3 Probační a mediační služba

Činnost Probační a mediační služby (PMS) a její součinnosti s ostatními orgány je upravena v zákoně č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě.⁴³ Probační a mediační služba slouží k zajištění činnosti, která směřuje k urovnání konfliktu vzniklého v důsledku protiprávního jednání mladistvých a dětí do 15 let, nabízí restorativní programy a zajišťuje výkon uložených opatření. Spolupracuje s mladými lidmi, jejich rodinami a poškozenými na mimosoudním řešení, například mediací. Mladistvým lze uložit výchovná opatření, jako je dohled, probační programy nebo výchovné povinnosti, a v případě potřeby i trestní či ochranná opatření. U dětí do 15 let se využívají výchovná omezení, dohled, ochranná výchova či léčba. Často se kombinuje více opatření, přičemž nejčastější ukládaným opatřením u mládeže je dohled a obecně prospěšné práce.⁴⁴

Každý rok se v agendě PMS, týkající se mládeže, objeví přibližně 2 000 nových spisů. V letech 2020 a 2021 však jejich počet klesl. V roce 2020 došlo k poklesu o 17,9 % oproti roku 2019 a v roce 2021 pokles pokračoval o dalších 5,6 % ve srovnání s rokem 2020. Tento trend byl způsoben především celkovým úbytkem nových případů, který souvisel s pandemií koronaviru a s ní spojenými opatřeními. Ty vedly ke snížení registrované trestné činnosti a nižšímu počtu rozhodnutí soudů a státních zastupitelství. V roce 2022 bylo v agendě mládeže evidováno 1 660 spisů, což znamenalo meziroční nárůst o 5,7 %.⁴⁵

⁴² JELÍNEK, J. a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část* 8. vydání. Praha: Leges, 2022. s. 524-525.

⁴³ § 4 a § 5 Zákona č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě.

⁴⁴ Probační a mediační služba. *Přehled agend Probační a mediační služby 2018-22* [online]. Praha: PMS, 2023 [cit. 2025-01-18]. Dostupné z WWW: <https://www.pmscr.cz/wp-content/uploads/2023/03/statistiky_agendy_pms_2018-2022.pdf>.

⁴⁵ Probační a mediační služba. *Přehled agend Probační a mediační služby 2018-22* [online]. Praha: PMS, 2023 [cit. 2025-01-25]. Dostupné z WWW: <https://www.pmscr.cz/wp-content/uploads/2023/03/statistiky_agendy_pms_2018-2022.pdf>.

4 Příčiny ovlivňující kriminalitu mládeže

Kriminalita dětí a mladistvých je úzce spjata s rodinným prostředím, které zásadně ovlivňuje psychický a sociální vývoj jedince. Nedostatečné uspokojování základních potřeb dítěte, absence citového zázemí či nekonzistentní výchova mohou vést k problémům se sebedůvěrou, emoční nestabilitě a snížené schopnosti zvládat stres. Důsledkem bývá narušená orientace v mezilidských vztazích, sklony k agresii, antisociálnímu chování a delikvenci.⁴⁶

Mezi rizikové faktory patří nejen zanedbaná výchova, ale i přehnaně permissivní přístup, kdy dítě získává vše bez odpovídajícího úsilí. Oba extrémy negativně ovlivňují socializaci a adaptaci na společenské normy. Dospívající z těchto podmínek jsou často sociálně nevyzrálí, mají problémy s komunikací, často se nudí a mají sklon k deviantnímu chování, včetně užívání návykových látek, páčání trestné činnosti nebo sebepoškozování, kdy nedomýšlí následky svého jednání. Rovněž škola může sehrát klíčovou roli, zvláště pokud jedinec pochází z nepříznivého rodinného prostředí. Kvalifikovaní pedagogové mohou napomoci resocializaci dětem a mladistvých tím, že jim poskytnou adekvátní vzory, pomohou jim osvojit si odpovědnost za vlastní chování a rozvíjet schopnost odolávat negativním vlivům.⁴⁷

4.1 Dědičnost

Genetické faktory stanovují určité limity, avšak skutečný rozsah projevu konkrétního chování je formován především prostředím. Studie zaměřené na dědičnost kriminálního jednání naznačují, že u adoptovaných chlapců, jejichž biologičtí otcové měli trestní minulost, existuje výrazně vyšší pravděpodobnost, že se i oni sami dopustí trestné činnosti. Veškeré osobnostní rysy, postoje a zájmy mají genetický základ. Genetická predispozice může například ovlivňovat sklony k hyperaktivitě či snížené sebekontrolě. Tyto faktory však samy o sobě nevedou k delikventnímu jednání, ale mohou zvýšit jeho pravděpodobnost a představují jeden z mnoha prvků přispívajících k rizikovému chování.⁴⁸

⁴⁶ JEDLIČKA, R. a kolektiv. *Děti a mládež v obtížných životních situacích. Nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Praha: Themis, 2004. s. 321.

⁴⁷ JEDLIČKA, R. a kolektiv. *Děti a mládež v obtížných životních situacích. Nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Praha: Themis, 2004. s. 322-323.

⁴⁸ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. 3. vydání. Praha: Portál, 2011. s. 21.

4.2 Hyperaktivita

Syndrom hyperaktivity (ADHD) se vyznačuje neklidem, poruchou pozornosti a impulzivitou. Dříve se označoval jako lehká dětská encefalopatie nebo minimální mozková dysfunkce, dnes se běžně používá termín ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder). Mezi hlavní projevy patří nadměrná aktivita, impulzivní chování a problémy se soustředěním. ADHD postihuje 5–15 % dětí, přičemž chlapci jsou diagnostikováni častěji než dívky (v poměru 5:1 až 6:1). Tyto děti jsou náchylnější k úrazům, alergiím, poruchám řeči, motoriky a chování. Mívají potíže se začleněním do kolektivu kvůli impulzivitě a horší komunikaci. Dlouhodobé studie ukazují, že problémy spojené s ADHD nezmizí v dospívání. Tito jedinci mají častěji potíže s adaptací ve společnosti, bývají impulzivní, agresivní a mají nižší sebekontrolu, u několika desítek procent z nich je v dospělosti zjištěna porucha osobnosti. Podle studie je mezi mladistvými, kteří byli ve výkonu trest nebo ve výchovném zařízení, až 30 % hyperaktivních jedinců.⁴⁹

4.3 Vrozené osobnostní dispozice

Psychopatie je vrozená porucha osobnosti, která vybočuje z normy. Někdy se rozlišují i akcentované a anomální osobnosti. Psychopati bývají často spojováni s kriminalitou, ale v mládí je obtížné je odlišit od běžných vývojových změn. Diagnóza psychopatie se opírá o dlouhodobě neměnné rysy, jako je nízká empatie, impulzivita a sklon ke konfliktům. Dřívější klasifikace rozlišovala různé typy psychopatů, dnes se spíše mluví o poruchách osobnosti, například disociální či emočně nestabilní poruše. Mezi související poruchy patří také patologické hráčství, pyromanie a kleptomanie.⁵⁰

Kriminalita souvisí nejen s osobnostními rysy, ale i s intelektem. Lidé s nižší inteligencí se častěji dostávají do konfliktu se zákonem, protože mají omezenou schopnost řešit problémy jinými způsoby. Nicméně pachatelé trestných činů často dosahují dobrých výsledků v neverbálních testech inteligence, což může souviset s jejich praktickým myšlením. Ti, kdo se stávají vůdci kriminálních skupin, mohou mít nadprůměrnou sociální inteligenci, která jim umožňuje manipulovat s ostatními a lépe se pohybovat ve společnosti.⁵¹

⁴⁹ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. 3. vydání. Praha: Portál, 2011. s. 27-29.

⁵⁰ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. 3. vydání. Praha: Portál, 2011. s. 31-32

⁵¹ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. 3. vydání. Praha: Portál, 2011. s. 32-33.

4.4 Rodina

Rodina hraje klíčovou roli v socializaci dětí a ovlivňuje jejich chování. Pokud rodinné prostředí není stabilní, může přispět k delikventnímu chování mládeže. Výzkumy ukazují, že důležitý je nejen socioekonomický status rodiny, ale také kvalita vztahů mezi rodiči a dětmi, styl výchovy a schopnost rodičů kontrolovat a podporovat své děti. Některé teorie zdůrazňují, že děti se učí nejen prosociálnímu, ale i rizikovému chování v rodině. Výzkumy ISRD-3 zkoumaly vliv rodinných faktorů na delikvenci mládeže a potvrdily, že vztah mezi rodinou a delikvencí není jednoznačný – problematické chování dítěte může být důsledkem nestabilního rodinného prostředí, ale také může zpětně ovlivňovat rodinné vztahy a oslabovat ochrannou funkci rodiny. Rodinné prostředí má vliv na chování dětí, včetně jejich sklonu k delikvenci. Stabilita rodiny klesá a mnoho dětí vyrůstá jen s jedním rodičem. Děti z neúplných rodin mají o něco vyšší tendenci k delikventnímu chování, zvláště pokud zažily negativní události jako rozvod rodičů, vážné onemocnění člena rodiny nebo domácí násilí. Socioekonomický status rodiny a subjektivní vnímání finanční situace dítěte také ovlivňují pravděpodobnost delikvence – děti, které se cítí být chudší než ostatní, mají vyšší riziko problémového chování.⁵²

4.5 Škola

Škola hraje zásadní roli ve vývoji dítěte, nejen v oblasti vzdělání, ale i v socializaci. Děti zde získávají nové sociální role, učí se pravidlům a hodnotám společnosti a navazují vztahy s učiteli i spolužáky. Skupina vrstevníků má velký vliv na jejich postoje a chování. Pro děti s poruchami chování nebo problémovým rodinným zázemím může být škola náročným prostředím, což může vést k negativním důsledkům, jako je izolace, zhoršení vztahů či dokonce sklony k delikventnímu chování. Narušené vztahy mezi žáky a učiteli mohou přispět k problémům ve škole, jako je záškoláctví, které může vést k dalším negativním jevům, včetně kriminality. Mezi hlavní příčiny záškoláctví patří individuální psychické problémy, špatné rodinné podmínky, nezvládání učiva či špatné vztahy ve třídě. Důležitou roli v prevenci problémového chování hraje spolupráce školy a rodiny.⁵³

⁵² MORAVCOVÁ, E., PODANÁ, Z., BURIÁNEK J. a kol. *Delikvence mládeže. Trendy a souvislosti*. Praha: Triton, 2015. s. 74-81.

⁵³ FIRSTOVÁ, J. *Kriminalita mládeže v sociálních souvislostech*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. s. 95-98.

4.6 Vrstevníci

Děti v průběhu dospívání tráví velkou část volného času s vrstevníky, kteří tak i ovlivňují jejich sociální vývoj. Ve škole se formují nové vrstevnické vztahy, oslabuje se závislost na rodičích a posiluje potřeba komunikace se stejně starými jedinci. Pokud dítě nenachází podporu v rodině, může ji hledat ve vrstevnických skupinách. Pozitivní skupiny pomáhají budovat sebevědomí, zatímco negativní mohou vést k asociálnímu chování. Delikventní skupiny, často označované jako party, přitahují děti, které touží po přijetí.⁵⁴ V partě musí obstát a přizpůsobit se jejím normám, což zahrnuje styl vyjadřování, postoje i rizikové chování jako kouření, drogy či delikvenci. Některé party se vymykají kontrole a jejich členové se dopouštějí trestné činnosti, začnou například drobnými krádežemi, ze kterých se posléze stanou plánované a organizované akce. Delikventní party jsou pak téměř neovlivnitelné zvenčí a preventivní programy mohou někdy situaci paradoxně zhoršit.⁵⁵

4.7 Návykové látky

Návykové látky mají z hlediska kriminologie význam zejména jako faktor přispívající k trestné činnosti, případně k sociálně patologickým jevům. „*V případě kriminality se hovoří o trestné činnosti související s návykovými látkami.*“⁵⁶

Jak už bylo řečeno, užívání drog souvisí s kriminalitou, a to nejen při obchodování s drogami či nedovoleném držení, ale i při páčání trestné činnosti pod vlivem drog. Trestných činů spáchaných pod vlivem alkoholu je daleko více než pod vlivem nealkoholových drog, ale společnost vnímá alkohol jako běžnou součást kultury. Místo trestání závislých by bylo efektivnější jim nabídnout léčbu. Kromě delikventních skupin existují i skupiny outsiderů, kteří neuspěli ve většinové společnosti ani mezi stabilními delikventy. Ti se často uchylují k drogám, alkoholu a drobným krádežím, čímž se vzájemně utvrzují ve svém životním stylu.⁵⁷

⁵⁴ FIRSTOVÁ, J. *Kriminalita mládeže v sociálních souvislostech*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. s. 100-101.

⁵⁵ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. 3. vydání. Praha: Portál, 2011. s. 83-84.

⁵⁶ GRIVNA, T., SCHEINST, M. ZOUBKOVÁ, I. a kolektiv. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. s. 377.

⁵⁷ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. 3. vydání. Praha: Portál, 2011. s. 84-85.

5 Prevence kriminality

Prevence kriminality znamená předcházení trestné činnosti a jejím negativním dopadům prostřednictvím různých opatření. Nejde jen o represivní kontrolu, ale především o eliminaci sociálně patologických jevů, snižování motivací k páčání trestných činů a vytváření bezpečnějšího prostředí. Do preventivní politiky spadají nejen státní instituce, jako policie a soudy, ale i neziskové organizace, školy, církve či podnikatelské subjekty. Prevence zahrnuje různé přístupy – primární prevence se snaží předcházet kriminalitě již v raných fázích, sekundární se zaměřuje na rizikové skupiny a terciární se věnuje práci s pachateli, aby zabránila recidivě.⁵⁸

Strategie prevence kriminality se zaměřují na ovlivňování faktorů kriminality, jako jsou příležitosti k páčání trestných činů nebo sociální podmínky, které k nim vedou. Moderní přístupy kladou důraz na vědecké poznatky a plánovanou koordinaci různých opatření. Cílem prevence je nejen snižování kriminality, ale i zvýšení pocitu bezpečí občanů. Toho lze dosáhnout například omezením kriminogenních podnětů, posílením sousedské kontroly či lepší ochranou obětí. Kromě státních institucí hrají důležitou roli i komunitní programy a vzdělávání, které pomáhají předcházet trestné činnosti a podporují pozitivní společenské hodnoty.

Při prevenci kriminality mládeže je zásadní brát v úvahu jejich psychický, morální a sociální vývoj. Rodinné prostředí hraje klíčovou roli v tom, jak se dítě vyvíjí a jaké hodnoty si osvojuje. Proto jsou preventivní programy zaměřené na podporu rodin stejně důležité jako právní a institucionální opatření.

5.1 Struktura prevence kriminality

Sociální prevence je součástí sociální politiky a zaměřuje se na předcházení sociálně patologickým jevům, včetně kriminality. Jejím cílem je snižovat riziko vzniku kriminálního chování odstraněním nepříznivých sociálních a ekonomických podmínek. Klíčovou roli hraje vzdělávání, pozitivní socializace a dodržování etických a právních hodnot. Sociální prevence využívá poznatky z psychologie, sociologie a kriminologie a soustředí se na zlepšení podmínek v oblastech, jako jsou zaměstnanost, bydlení,

⁵⁸ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality, druhé aktualizované vydání*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú. 2016. s. 13-15.

vzdělávání nebo trávení volného času. Tím přispívá k lepší integraci jednotlivců do společnosti a ke snižování kriminality.⁵⁹

Situační prevence vychází z poznatku, že kriminalita se soustřeďuje na konkrétní místa a časy. Snižuje riziko trestné činnosti pomocí technických a bezpečnostních opatření, zejména v oblasti majetkové kriminality. Její úspěšnost závisí na vhodných opatřeních a dostupných zdrojích. Odpovědnost za její realizaci nesou především obce, občané a policie.⁶⁰

Prevence viktimnosti a pomoc obětem trestných činů zahrnuje bezpečnostní opatření, poradenství a trénink obranných strategií, aby se snížilo riziko stát se obětí trestného činu. Využívá prvky sociální i situační prevence na primární, sekundární i terciární úrovni, přičemž přizpůsobuje metody podle stupně ohrožení jednotlivců.⁶¹

5.2 Strategie prevence kriminality

Prevence kriminality dětí a mládeže je v ČR dlouhodobě prioritou a je součástí různých strategií od roku 1996. **Strategie prevence kriminality pro období 2016–2020** se zaměřovala na rozvoj preventivních opatření, která mají snižovat riziko kriminality u mladých lidí a zlepšovat ochranu ohrožených dětí. Jedním z hlavních cílů bylo posílení primární prevence, tedy předcházení problémům dříve, než vzniknou. K tomu patří podpora služeb pro ohrožené děti a rodiny, rozvoj metodického vedení pro pracovníky v této oblasti a zlepšení spolupráce mezi institucemi. Důležité bylo také sjednocení systému péče o děti v ohrožení a příprava nového zákona, který by zlepšil jejich právní ochranu. Další opatření se týkala vytvoření informačního systému pro lepší sdílení dat mezi institucemi, sledování efektivity preventivních programů a zlepšení pátrání po pohřešovaných dětech. V rámci projektu AMBER Alert Europe se rozvíjela spolupráce na mezinárodní úrovni, aby bylo možné rychleji a efektivněji hledat pohřešované děti. K tomu se připojilo také posílení krizových linek, například linky 116 000. Velká pozornost byla věnována i ochraně dětských obětí trestných činů. Modernizovaly se speciální výslechové místnosti, které mají zabránit sekundární viktimizaci dětí, a posílily

⁵⁹ JELÍNEK, J. a kolektiv. *Kriminologie*. Praha: Leges, 2021. s. 274-275.

⁶⁰ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality, druhé aktualizované vydání*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú, 2016. s. 16.

⁶¹ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality, druhé aktualizované vydání*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú, 2016. s. 16.

se aktivity zaměřené na boj proti nenávisti a diskriminaci. Média hrají v tomto ohledu důležitou roli, protože mohou pomáhat odbourávat předsudky a šířit osvětu.⁶²

Strategie prevence kriminality na období 2022–2027 vychází z analýz, zkušeností z předchozích strategií a příkladů dobré praxe. Zaměřuje se na všechny klíčové aspekty prevence kriminality – pachatele, oběť i místo činu – a využívá různé metody prevence (primární, sekundární, terciární, sociální či situační). Důležitým principem je multidisciplinární a koordinovaný přístup, který propojuje státní i nestátní organizace. Strategie se inspiruje i zahraničními přístupy a staví na důkazech a vědeckých poznatcích (evidence-based policy). Hlavní cíle zahrnují rozvoj a financování prevence kriminality, podporu obětí, boj proti recidivě a resocializaci pachatelů. Zaměřuje se také na řešení kriminality v rizikových lokalitách, situační prevenci a ochranu dětí před násilím. Důležitým prvkem je prevence kyberkriminality a podpora obětí v online prostoru. Plnění strategie bude pravidelně vyhodnocováno a aktualizováno, přičemž ministerstvo vnitra plánuje na její realizaci vyčlenit minimálně 360,96 milionu Kč. Cílem je snížení kriminality, efektivnější práce s pachateli i oběťmi a posílení důvěry občanů v bezpečnostní složky.⁶³

5.3 Prevence kriminality v okrese Jihlava

5.3.1 Plán prevence kriminality na roky 2023–2026

Plán prevence kriminality na roky 2023–2026 navazuje na předchozí plán pro období 2020–2022 a jeho hlavním cílem je realizace Dotačního programu prevence kriminality statutárního města Jihlava. Zároveň umožňuje využití grantového programu Ministerstva vnitra ČR. Plán byl vypracován v souladu se Strategií prevence kriminality ČR na roky 2022–2027, schválenou vládou v dubnu 2022, a odpovídá metodice Ministerstva vnitra. Dotační program města Jihlavy je nastaven tak, aby podporoval a naplňoval cíle této strategie.⁶⁴

⁶² FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást systému vnitřní bezpečnosti*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. s. 125–127.

⁶³ Ministerstvo vnitra ČR. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027* [online]. Praha: MV ČR, 11. 4. 2022 [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.mv.gov.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-lea-2022-az-2027.aspx>>.

⁶⁴ Jihlava. *Plán prevence kriminality na roky 2023 - 2026* [online]. Jihlava: Statutární město Jihlava, 21. 12. 2022 [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.jihlava.cz/plan-prevence-kriminality-na-roky-2023-2026/d-557118>>.

„Přehled hlavních priorit:

1. *Snížení výskytu delikventní činnosti u dětí a mladých dospělých*
2. *Prevence kriminality zaměřená na osoby zvláště ohrožené (např. senioři a zdravotně postižené osoby)*
3. *Snížování míry a závažnosti trestné činnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů Jihlavy a návštěvníků města*
4. *Dluhová problematika*
5. *Terciární prevence (recidivisti, riziková mládež, cizinci, propuštění z výkonu trestu)*⁶⁵

V roce 2019 došlo k nárůstu počtu pachatelů ve věku do 18 let ve srovnání s předchozími lety. U mládeže do 18 let bylo řešeno 204 případů výchovných problémů, jako je záškoláctví nebo problémy v rodině. V roce 2020 došlo k celkovému poklesu počtu pachatelů trestných činů všech věkových kategorií, včetně recidivistů, přestože v roce 2019 byl jejich počet výrazně vyšší než v předchozích letech. Trend poklesu pokračoval i v roce 2021, kdy se počet pachatelů snížil o 208 osob.⁶⁶

5.3.2 Městská policie Jihlava

Městská policie Jihlava se aktivně věnuje prevenci kriminality, především u mladé generace. Úzce spolupracuje s Policií ČR a Střední policejní školou MV v Jihlavě. Při větších akcích se zapojuje také Česká armáda a Hasičský záchranný sbor. Mezi hlavní preventivní aktivity patří besedy pro žáky základních škol zaměřené na právní vědomí a seznámení s prací policie. Sportovní soutěž "Silák roku" motivuje děti ke sportu a smysluplnému trávení volného času. Dále městská policie vydává informační letáky o trestní odpovědnosti, pořádá akce "Policie dětem", kde si děti mohou vyzkoušet policejní techniku, a provozuje kamerový monitorovací systém pro zajištění veřejného pořádku. K prevenci krádeží jízdních kol slouží bezplatná registrace, která zvyšuje šanci na jejich nalezení. Městská policie také pravidelně informuje veřejnost prostřednictvím tiskových zpráv a spolupracuje s organizacemi zaměřenými na prevenci kriminality a volnočasové aktivity mládeže. Důležitou součástí programu je také prevence pro seniory, kteří jsou

⁶⁵ Jihlava. *Plán prevence kriminality na roky 2023 - 2026* [online]. Jihlava: Statutární město Jihlava, 21. 12. 2022 [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.jihlava.cz/plan-prevence-kriminality-na-roky-2023-2026/d-557118>>.

⁶⁶ Jihlava. *Plán prevence kriminality na roky 2023 - 2026* [online]. Jihlava: Statutární město Jihlava, 21. 12. 2022 [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.jihlava.cz/plan-prevence-kriminality-na-roky-2023-2026/d-557118>>.

často cílem podvodníků. Policie je proto informuje o možných rizicích a způsobech, jak se chránit.⁶⁷

5.3.3 Asistenti prevence kriminality

Asistenti prevence kriminality (APK) zahájili svou činnost v Jihlavě v květnu 2020. Jejich úkolem je dohled nad problémovými lokalitami a sociálně vyloučenými skupinami. Projekt, který byl na tři roky, byl hodnocen kladně všemi zapojenými subjekty, a proto město Jihlava plánuje v této aktivitě pokračovat. Během realizace projektu se stabilizovaly pracovní povinnosti asistentů, kteří získali nové zkušenosti a prošli specializovaným školením pod vedením mentora z řad městské policie. Činnost APK přispěla ke snížení počtu trestných činů a přestupků, zejména v centru města, a pomohla městské policii při řešení několika případů. Asistenti se osvědčili i při komunikaci s obyvateli problematických bytových domů. Podobné projekty jsou realizovány v celé ČR díky dotacím z Operačního programu Zaměstnanost plus a mají prokazatelný pozitivní dopad na veřejný pořádek, bezpečnost i zaměstnanost znevýhodněných skupin.⁶⁸

Statutární město Jihlava získalo finanční podporu ve výši 4,5 milionu korun z Operačního programu Zaměstnanost plus na tříletý projekt „Podpora činnosti asistentů prevence kriminality v Jihlavě“, který byl zahájen 1. dubna 2023. V rámci projektu působí ve městě čtyři asistenti prevence kriminality – tři muži a jedna žena – vybraní z cílové skupiny sociálně znevýhodněných osob, obdobně jako v předchozím programovém období.⁶⁹

⁶⁷ Městská policie Jihlava. *Prevence* [online]. Jihlava: Městská policie Jihlava, 28. 12. 2016 [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://jihlava.cz/prevence-kriminality/d-516196/p1=110216>>.

⁶⁸ Jihlava. *Činnost asistentů prevence kriminality pokračuje i v roce 2022* [online]. Jihlava: Statutární město Jihlava, 31. 01. 2022 [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.jihlava.cz/cinnost-asistentu-prevence-kriminality-pokracuje-i-v-roce-2022/d-550856/p1=103430>>.

⁶⁹ Ježkovi oči. *Statutární město Jihlava získalo finanční prostředky na podporu prevence kriminality do roku 2026* [online]. Jihlava: Statutární město Jihlava, 27. 09. 2023 [cit. 2025-03-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.jihlava.cz/statutarni-mesto-jihlava-ziskalo-financni-prostredky-na-podporu-prevence-kriminality-do-roku-2026/d-561546>>.

6 Analýza statistických dat kriminality

Tato kapitola se věnuje statistickým údajům o kriminalitě dětí mladších 15 let a mladistvých od roku 2015 do roku 2024. Zahrnuje jak celostátní data, tak konkrétní informace z Územního odboru Jihlava Policie České republiky (dále jen ÚO Jihlava), které poskytují bližší pohled na situaci v tomto regionu. Analýza těchto údajů umožňuje lépe pochopit vývoj kriminality mládeže v průběhu let, sledovat případné změny a srovnat je s celkovou situací v České republice. Analýza regionálních dat umožňuje posoudit, zda kriminalita mládeže v okrese Jihlava vykazuje specifické charakteristiky, nebo zda její vývoj odpovídá celostátním trendům. Zaměřuje se na nejčastější druhy trestných činů, jako jsou majetková, násilná, mravnostní nebo hospodářská kriminalita, které se mezi mladistvými pachateli vyskytují nejčastěji.

V následující tabulce je uveden celkový počet trestných činů, které byly spáchány na území České republiky za poslední dekádu, tedy v období od začátku roku 2015 do konce roku 2024. Dále je zde počet činů jinak trestných a provinění, které z celkového počtu spáchaly děti mladší 15 let a mladiství.

Tabulka 1: Celková kriminalita mládeže v ČR v období let 2015-2024

rok	počet TČ	objasněnost	děti mladší 15 let	mladiství
2015	247 628	45,3%	1 308	2 747
2016	218 162	46,6%	1 072	2 111
2017	202 303	46,9%	1 602	2 140
2018	192 405	48,2%	1 122	2 138
2019	199 221	46,8%	1 340	2 163
2020	165 525	47,0%	1 069	1 817
2021	153 233	47,3%	972	1 563
2022	181 991	44,8%	1 273	1 698
2023	181 417	45,8%	1 315	2 045
2024	173 322	45,1%	1 197	2 363

Zdroj: Statistika kriminality – internetové stránky MVČR

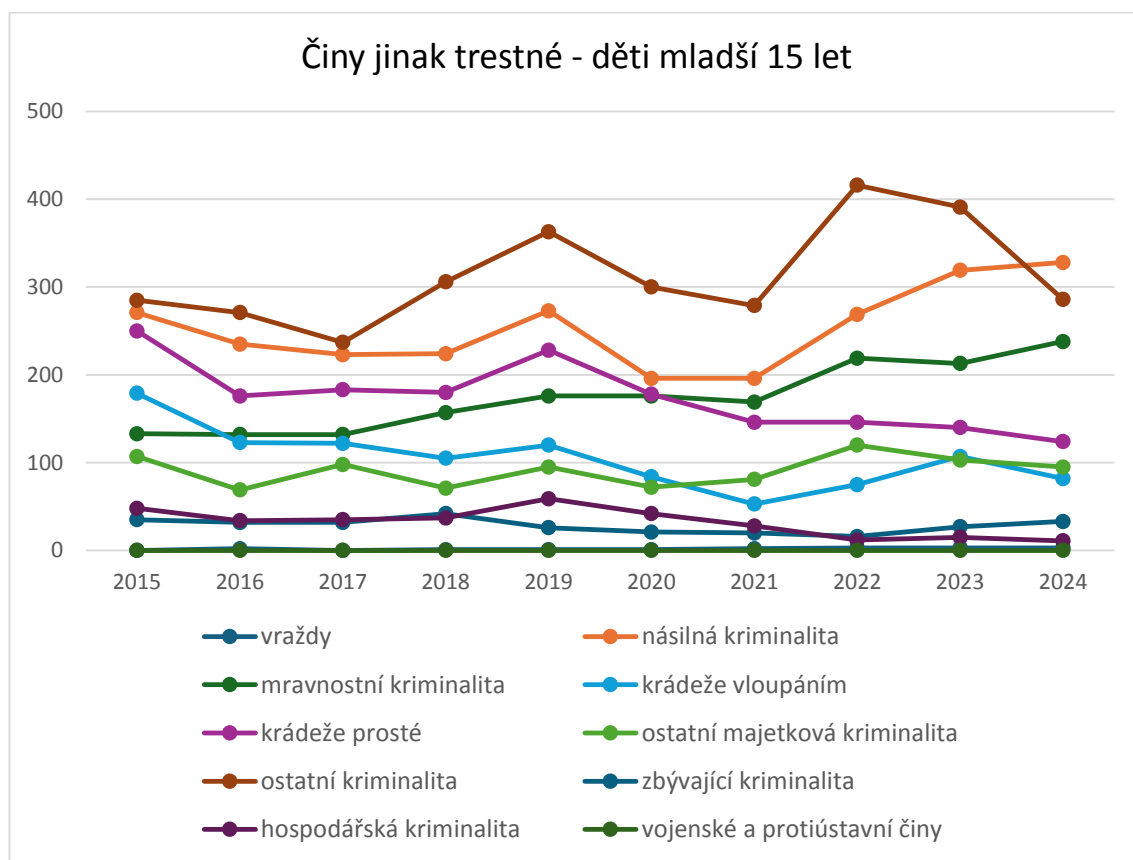
V tabulce níže jsou uvedeny vybrané druhy kriminality, kterých se dopustily děti mladší 15 let v období let 2015-2024 a jejich počty. Na základě získaných dat uvedených v tabulce je vyhotoven graf, který ukazuje vývoj jednotlivých druhů kriminality v daném období.

Tabulka 2: Kriminalita dětí mladších 15 let v ČR za období let 2015-2024

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vraždy	0	2	0	1	1	1	2	3	3	3
násilná kriminalita	271	235	223	224	273	196	196	269	319	328
mravnostní kriminalita	133	132	132	157	176	176	169	219	213	238
krádeže vloupáním	179	123	122	105	120	84	53	75	107	82
krádeže prosté	205	176	183	180	228	178	146	146	140	124
ostatní majetková kriminalita	107	69	98	71	95	72	81	120	103	95
ostatní kriminalita	285	271	237	306	363	300	279	416	391	286
zbývající kriminalita	35	32	32	42	26	21	20	16	27	33
hospodářská kriminalita	48	34	35	37	59	42	28	12	15	11
vojenské a protiústavní činy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CELKOVÁ KRIMINALITA	1308	1072	1062	1122	1340	1069	972	1273	1315	1197

Zdroj: Statistika kriminality – internetové stránky MVČR

Graf 1: Druhy činů jinak trestných u dětí mladších 15 let v ČR za období let 2015-2024

Zdroj: vlastní zpracování

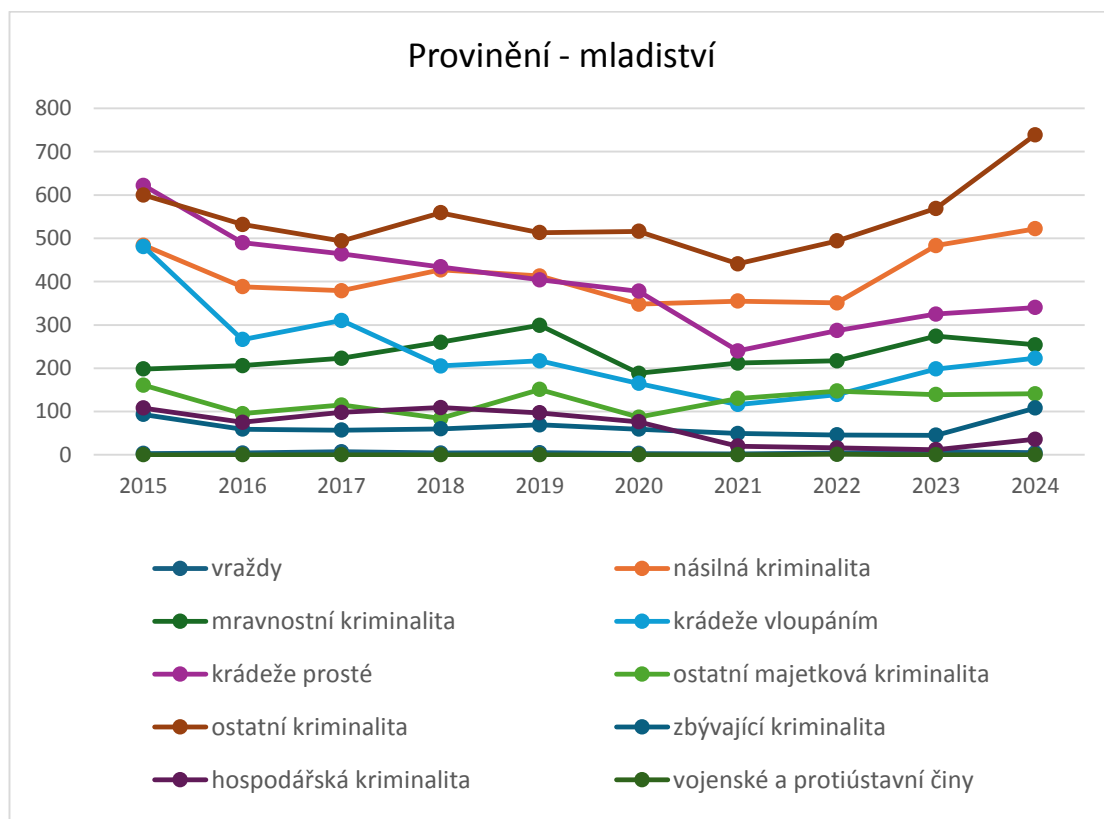
V tabulce níže jsou uvedeny vybrané druhy kriminality, kterých se dopustili mladiství v období let 2015-2024 a jejich počty. Na základě získaných dat uvedených v tabulce, je vyhotoven graf, který ukazuje vývoj jednotlivých druhů kriminality v daném období.

Tabulka 3: Kriminalita mladistvých v ČR za období let 2015-2024

rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
vraždy	3	4	7	4	5	3	2	4	7	5
násilná kriminalita	484	388	379	427	413	348	355	351	483	522
mravnostní kriminalita	198	206	223	260	299	188	212	217	274	254
krádeže vloupáním	481	266	310	205	217	165	116	139	198	223
krádeže prosté	622	490	464	434	404	378	240	287	325	340
ostatní majetková kriminalita	161	95	115	84	151	87	130	147	139	141
ostatní kriminalita	600	532	494	559	51	516	441	494	569	739
zbývající kriminalita	93	59	57	60	69	59	49	46	45	108
hospodářská kriminalita	108	75	98	109	97	76	20	16	12	36
vojenské a protiústavní činy	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
CELKOVÁ KRIMINALITA	2747	2111	2140	2138	2163	1817	1563	1698	2045	2363

Zdroj: Statistika kriminality – internetové stránky MVČR

Graf 2: Druhy provinění u mladistvých v ČR za období let 2015-2024

Zdroj: vlastní zpracování

6.1 Index kriminality mládeže

V následující tabulce jsou uvedeny jednotlivé druhy trestné činnosti a počty činů jinak trestných, kterých se dopustily děti mladší 15 let za období let 2015 až 2024 na území Územního odboru Jihlava, Krajského ředitelství policie kraje Vysočina.

Tabulka 4: Kriminalita dětí mladších 15 let na ÚO Jihlava za období let 2015-2024

Děti mladší 15 let										
rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
vraždy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
násilná kriminalita	8	2	11	7	7	5	6	8	6	5
mravnostní kriminalita	3	1	1	1	3	1	2	3	4	5
krádeže vloupáním	3	1	1	2	1	4	2	6	2	7
krádeže prosté	2	2	1	4	7	4	1	2	3	4
ostatní majetková kriminalita	4	3	2	3	8	4	7	5	6	4
hospodářská kriminalita	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1
CELKOVÁ KRIMINALITA	23	13	17	25	27	18	21	22	19	26

Zdroj: Oddělení statistiky Krajského ředitelství policie kraje Vysočina

V následující tabulce jsou uvedeny jednotlivé druhy trestné činnosti a počty provinění, kterých se dopustili mladiství za období let 2015 až 2024 na území Územního odboru Jihlava, Krajského ředitelství policie kraje Vysočina.

Tabulka 5: Kriminalita mladistvých na ÚO Jihlava za období let 2015-2024

Mladiství										
rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
vraždy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
násilná kriminalita	6	1	10	9	12	5	9	12	10	11
mravnostní kriminalita	2	1	2	1	5	1	3	3	5	2
krádeže vloupáním	0	0	1	2	2	1	0	4	3	3
krádeže prosté	3	6	3	6	6	3	5	3	9	4
ostatní majetková kriminalita	5	2	3	1	4	4	4	6	2	9
hospodářská kriminalita	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
CELKOVÁ KRIMINALITA	20	13	17	18	32	17	19	28	30	34

Zdroj: Oddělení statistiky Krajského ředitelství policie kraje Vysočina

Následující tabulka zachycuje vývoj kriminality mládeže v České republice a v okrese Jihlava v letech 2015–2024, a to prostřednictvím indexu kriminality přepočítaného na 100 000 obyvatel. Údaje jsou rozděleny do jednotlivých kategorií trestné činnosti (násilná, mravnostní, majetková a celková).

Tabulka 6: Index kriminality dětí mladších 15 let

Rok	násilná		mravnostní		majetková		celková	
	ČR	Jihlava	ČR	Jihlava	ČR	Jihlava	ČR	Jihlava
2015	2,57	7,10	1,26	2,66	4,65	7,99	12,39	20,42
2016	2,22	1,78	1,25	0,89	3,48	5,33	10,13	11,54
2017	2,10	9,74	1,24	0,89	3,80	3,54	10,01	15,05
2018	2,10	6,19	1,47	1,77	3,34	7,95	10,54	22,09
2019	2,55	6,16	1,65	2,64	4,14	14,08	12,53	23,76
2020	1,83	4,40	1,64	0,88	3,12	10,56	9,99	15,84
2021	1,86	5,34	1,61	1,78	2,66	8,90	9,24	18,68
2022	2,48	6,89	2,02	2,59	3,15	11,20	11,76	18,96
2023	2,93	5,10	1,95	3,40	3,21	9,34	12,06	16,14
2024	3,01	4,24	2,18	4,24	2,76	12,72	10,98	22,04

Zdroj: Statistiky kriminality – MVČR, KŘP Kraje Vysočina; počty obyvatel - ČSÚ

Tabulka 7: Index kriminality mladistvých

Rok	násilná		mravnostní		majetková		celková	
	ČR	Jihlava	ČR	Jihlava	ČR	Jihlava	ČR	Jihlava
2015	4,59	5,33	1,88	1,78	11,98	7,10	26,03	17,76
2016	3,67	0,89	1,95	0,89	8,04	7,10	19,95	11,54
2017	3,57	8,86	2,10	1,77	8,38	6,20	20,17	15,05
2018	4,01	7,95	2,44	0,88	6,79	7,95	20,08	15,91
2019	3,86	10,56	2,80	4,40	7,22	10,56	20,23	28,16
2020	3,25	4,40	1,76	0,88	5,89	7,04	16,98	14,96
2021	3,38	8,01	2,02	2,67	4,62	8,01	14,86	16,90
2022	3,24	10,34	2,00	2,67	5,29	11,20	15,68	24,13
2023	4,43	8,49	2,51	2,59	6,07	11,89	18,76	25,48
2024	4,79	9,33	2,33	1,70	6,46	13,56	21,68	28,82

Zdroj: Statistiky kriminality – MVČR, KŘP Kraje Vysočina; počty obyvatel - ČSÚ

Při porovnání vývoje kriminality dětí mladších 15 let a mladistvých v okrese Jihlava a v celé České republice lze vysledovat několik klíčových rozdílů. U dětí do 15 let se ukazuje, že v řadě let výrazně převyšují indexy kriminality okresu Jihlava nad celostátními hodnotami, a to zejména u majetkové kriminality. Například v roce 2024 činil index majetkové kriminality v okrese Jihlava 12,72, zatímco v rámci ČR pouze 2,76. Vyšší hodnoty v okrese Jihlava se pravidelně objevují i v kategoriích násilné a mravnostní kriminality, což může poukazovat na specifické problémy regionu, případně

větší důslednost v odhalování a evidenci trestné činnosti páchané touto věkovou skupinou.

U mladistvých (15–17 let) je situace proměnlivější. Zatímco v letech 2015–2018 byly indexy kriminality v okrese Jihlava často nižší než celostátní průměr, v dalších letech dochází k výraznému nárůstu. V roce 2024 například dosáhl celkový index kriminality mladistvých v Jihlavě hodnoty 28,82, což je znatelně více než 21,68 za celou ČR. Zvláště markantní je nárůst u majetkové kriminality, kde okres Jihlava dlouhodobě vykazuje vyšší hodnoty, a to zejména od roku 2019. Tento trend může signalizovat zhoršující se socioekonomickou situaci určité části mládeže nebo nedostatečnou prevenci a včasné zachycení rizikového chování.

Z hlediska celkové kriminality je patrné, že děti mladší 15 let páchají v přepočtu na 100 000 obyvatel v okrese Jihlava více trestných činů než je republikový průměr téměř každoročně. U mladistvých je tento rozdíl výraznější až od roku 2019, přičemž rozdíl mezi Jihlavou a celostátními hodnotami se v posledních letech spíše prohlubuje. Tento vývoj podtrhuje důležitost sledování a vyhodnocování regionálních dat, protože celorepublikový průměr může maskovat lokální výkyvy a problémy.

Celkově lze říci, že okres Jihlava vykazuje v obou věkových skupinách (děti i mladiství) ve většině let vyšší míru kriminality, než je celostátní průměr, především u majetkové a násilné kriminality. Tato skutečnost by měla být podnětem k přehodnocení a posílení regionálních preventivních programů zaměřených na rizikovou mládež, případně k hlubší analýze příčin tohoto vývoje.

6.2 Shrnutí kriminality v ČR v jednotlivých letech

V roce 2015 došlo k poklesu kriminality mládeže oproti předchozímu roku. Děti mladší 15 let spáchaly přes 1 300 činů jinak trestných, zatímco mladiství téměř 2 750 provinění. Nejčastěji se jednalo o majetkovou kriminalitu, především krádeže vloupáním a prosté krádeže v různých objektech. Výrazně byla zastoupena i násilná kriminalita, jako fyzická napadení, loupeže a ublížení na zdraví. Kromě majetkové a násilné kriminality se objevovaly i mravnostní trestné činy, jako pohlavní zneužívání a znásilnění, a stále častější byla i kriminalita spojená s internetem, například šíření nelegálního obsahu nebo podněcování k nenávisti. Přestože celkový počet trestných činů spáchaných mládeží

meziročně klesl, některé oblasti, zejména kyberkriminalita, vykazovala vzestupný trend.⁷⁰

V roce 2016 kriminalita mládeže oproti předchozímu roku opět mírně klesla. Děti mladší 15 let spáchaly 1 072 činů jinak trestných, mladiství 2 111 provinění. Nejčastější trestnou činností byla majetková kriminalita, zejména krádeže a vloupání, následovaná násilnou kriminalitou, která zahrnovala ublížení na zdraví, loupeže a vydírání. Výraznější nárůst byl zaznamenán u mravnostní kriminality, zejména pohlavního zneužívání. Mezi významné faktory ovlivňující kriminalitu mládeže patřila konzumace návykových látek, zejména alkoholu, tabáku a marihuany. Stále častější byla také kyberkriminalita, včetně kyberšikany, sextingu a podvodů na sociálních sítích.⁷¹

V roce 2017 došlo k mírnému nárůstu kriminality u mladistvých oproti předchozímu roku. Děti mladší 15 let spáchaly 1 062 činů jinak trestných, mladiství 2 140 provinění. Nejčastější byla majetková kriminalita, kde došlo k nárůstu případů krádeží vloupáním a poškození cizí věci. Mírný pokles zaznamenala násilná kriminalita, přičemž nejčastějšími skutky zůstávalo ublížení na zdraví, loupeže a vydírání. Zvýšení počtu skutků bylo evidováno v oblasti hospodářské kriminality, zejména u podvodů a neoprávněného držení platebních prostředků. Mravnostní kriminalita mírně vzrostla, přičemž nejčastějšími delikty bylo pohlavní zneužívání a ostatní mravnostní trestné činy, zatímco počet případů znásilnění mírně poklesl. Celkově kriminalita mládeže v roce 2017 vykazovala setrvalý stav s mírným meziročním nárůstem.⁷²

V roce 2018 došlo k mírnému nárůstu kriminality mládeže oproti předchozímu roku. Děti mladší 15 let spáchaly celkem 1 122 činů jinak trestných, což představovalo zvýšení oproti roku 2017, zatímco počet provinění spáchaných mladistvými zůstal téměř stejný. Nejčastější byla majetková kriminalita, zejména krádeže a vloupání, následovaná násilnou kriminalitou, včetně loupeží a vydírání. Výrazný nárůst byl zaznamenán v oblasti nedovolené výroby a držení psychotropních látek, což souviselo s rostoucí dostupností marihuany a metamfetaminu mezi mladistvými. Podobně jako v předchozích

⁷⁰ Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2015* [online]. MV ČR, 2016 [cit. 2025-03-02]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.

⁷¹ Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2016* [online]. MV ČR, 2017 [cit. 2025-03-02]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.

⁷² Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2017* [online]. MV ČR, 2018 [cit. 2025-03-02]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.

letech bylo častým motivem páchání trestné činnosti opatřování drog, přičemž mladiství se dopouštěli krádeží, loupeží a podvodů. Mládež nadále vykazovala vysokou aktivitu v kyberprostoru.⁷³

V roce 2019 došlo k výraznějšímu nárůstu kriminality mládeže oproti předchozímu roku, přičemž nejvýraznější zvýšení bylo zaznamenáno u dětí mladších 15 let, kteří spáchali celkem 1 340 skutků, což představovalo meziroční nárůst o téměř 20 %, zatímco počet provinění spáchaných mladistvými se zvýšil jen mírně. Nejčastější formou kriminality bylo sprejerství, výtržnictví a maření výkonu úředního rozhodnutí, v menší míře se vyskytovala také nedovolená výroba a držení psychotropních látek. Násilná kriminalita vzrostla o 5,3 %, přičemž nejčastějšími trestnými činy bylo úmyslné ublížení na zdraví, loupeže a vydírání. V oblasti majetkové kriminality byl zaznamenán nárůst u poškozování cizí věci a krádeží dvoustopých motorových vozidel, zatímco počet vloupání do ostatních objektů mírně klesl. Mládež i nadále vykazovala vysokou aktivitu v kyberprostoru, často bez dostatečného uvědomění si rizik. Sexting, kyberšikana a důvěřivá komunikace s neznámými osobami se staly běžnou součástí online prostředí, což mladistvé často vystavovalo nebezpečí vydírání nebo zneužití citlivých informací.⁷⁴ Přestože jsou v této oblasti realizovány různé vzdělávací kampaně, jejich dopad je omezený a mládež často podceňuje možná rizika. Vývoj kriminality mládeže v roce 2019 potvrzuje rostoucí význam prevence nejen v oblasti tradiční kriminality, ale i v rámci digitálního prostoru.

V roce 2020 došlo k výraznému poklesu kriminality mládeže oproti předchozímu roku, a to jak u dětí mladších 15 let, tak u mladistvých. Celkový počet trestných činů spáchaných mládeží se snížil o více než 17 %, přičemž největší pokles byl zaznamenán v oblasti majetkové kriminality, násilné kriminality a mravnostních trestných činů. Mezi nejčastější trestné činy patřilo sprejerství, výtržnictví a nedovolená výroba a držení psychotropních látek, přičemž u poslední zmíněné kategorie došlo k mírnému poklesu. Jedinou oblastí, kde byl zaznamenán nárůst, bylo maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní, což souviselo s omezeními zavedenými během pandemie. Mládež byla v roce 2020 i nadále vysoce aktivní v kyberprostoru, přičemž pandemie covid-19 a s ní spojená

⁷³ Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2018* [online]. MV ČR, 2019 [cit. 2025-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.

⁷⁴ Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2019* [online]. MV ČR, 2020 [cit. 2025-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.

distanční výuka vedly ke zvýšenému výskytu kyberkriminality. Nejčastějšími formami byly sexting, kybersikana a důvěřivá komunikace s neznámými osobami, což děti a mladistvé často vystavovalo riziku vydírání.⁷⁵

V roce 2021 kriminalita mládeže dále poklesla, a to o 12,3 % oproti předchozímu roku. Děti mladší 15 let spáchaly 972 činů jinak trestných, mladiství 1 563 provinění, přičemž největší snížení bylo zaznamenáno u hospodářské kriminality a majetkové trestné činnosti, zejména u krádeží. Naopak maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní zůstalo jako jedno z nejčastějších, přičemž jeho výskyt meziročně vzrostl. K výraznému poklesu došlo také u trestných činů – nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy, kde počet skutků meziročně klesl o více než 40 %. I přes celkový pokles kriminality došlo k nárůstu mravnostních a násilných trestných činů, zejména u pohlavního zneužívání a úmyslného ublížení na zdraví.⁷⁶

V roce 2022 došlo k výraznému nárůstu kriminality mládeže oproti předchozímu roku. Děti mladší 15 let spáchaly 1 273 skutků, což představovalo meziroční nárůst o 30,9 %, zatímco mladiství se podíleli na 1 698 provinění, což znamenalo zvýšení o 8,6 %. Přestože hospodářská kriminalita a některé další typy trestné činnosti zaznamenaly pokles, významný nárůst byl evidován v oblasti majetkové kriminality, zejména u krádeží vloupáním (+25,9 %) a dalších majetkových trestných činů (+26,1 %). Růst byl patrný také u mravnostní kriminality, která vzrostla o 14,7 %, a násilné kriminality, kde došlo k nárůstu o 9 %.⁷⁷ Tyto údaje ukazují na zvýšenou aktivitu mládeže v páchání závažnějších trestných činů, přestože v některých kategoriích kriminality došlo ke zmírnění výskytu. Vývoj v roce 2022 naznačuje potřebu posílení preventivních opatření, zejména v oblasti majetkové a násilné kriminality.

V roce 2023 byla nejčastější formou kriminality mládeže majetková trestná činnost. V této kategorii došlo k výraznému nárůstu, zejména u krádeží vloupáním (+32,5 %) a krádeží v obchodech (+18,6 %). Ostatní kriminalita zahrnovala převážně maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní, jehož výskyt vzrostl o 26 %, a také nedovolenou

⁷⁵ Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020* [online]. MV ČR, 2021 [cit. 2025-03-04]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.

⁷⁶ Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2021* [online]. MV ČR, 2022 [cit. 2025-03-04]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.

⁷⁷ Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2022* [online]. MV ČR, 2023 [cit. 2025-03-05]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.

výrobu a nakládání s omamnými látkami (+41,5 %), což naznačuje pokračující problém se zneužíváním drog mezi mládeží. Násilná kriminalita se v roce 2022 zvýšila o 23,8 % u loupeží, o 18,3 % u úmyslného ublížení na zdraví a o 21 % u vydírání. Největší nárůst byl zaznamenán u nebezpečného vyhrožování (+74,4 %). Za zhoršující se situací v této oblasti stojí zejména zvyšující se radikalizace mládeže a konflikty mezi skupinami dětí, které se často shromažďují v blízkosti obchodních center, kde dochází k častým potyčkám a násilným incidentům.⁷⁸ Vývoj v roce 2023 tak ukazuje na nutnost intenzivnějších preventivních opatření zaměřených na agresivitu mládeže a rizikové prostředí, ve kterém se pohybují.

V roce 2024 došlo k poklesu činů jinak trestných, které spáchaly děti mladší 15 let, naopak u mladistvých došlo k nárůstu počtu spáchaných provinění. Děti mladší 15 let spáchaly 1 197 skutků, mladiství 2 363 skutků. Nejčastější formou kriminality byla majetková trestná činnost, u které došlo oproti předchozímu roku k nárůstu, naopak k poklesu došlo u mravnostních trestných činů. Nárůst zaznamenala také násilná kriminalita, kdy ale oproti roku 2023 bylo mladistvými spácháno méně vražd. V roce 2023 mladiství spáchaly 7 vražd, kdežto v roce 2024 jich bylo 5.⁷⁹

⁷⁸ Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2023* [online]. MV ČR, 2024 [cit. 2025-03-05]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.

⁷⁹ Ministerstvo vnitra ČR. *Kriminalita* [online]. Praha: MV ČR, 2025 [cit. 2025-02-26]. Dostupné z WWW: <<https://policie.gov.cz/statistiky-kriminalita.aspx>>.

7 Výzkumné šetření

7.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu bylo zjistit postoje dvou skupin respondentů – středoškoláků a dospělých – k současné kriminalitě dětí a mladistvých a její prevenci v okrese Jihlava. Záměrem bylo nejen zjistit míru povědomí o preventivních opatřeních, ale také pochopit, jak tyto dvě skupiny vnímají efektivitu stávajících přístupů a co samy považují za nejúčinnější formy prevence. Zároveň bylo důležité zjistit, jaký postoj mají k otázce trestní odpovědnosti mládeže.

Získaná data jsou v této části práce podrobně vyhodnocena a interpretována, a to s cílem potvrdit nebo vyvrátit stanovené hypotézy. Výsledky výzkumu mohou přispět k lepšímu pochopení postojů veřejnosti a pomoci při návrhu efektivnějších preventivních opatření v oblasti kriminality mládeže v okrese Jihlava. Pohled veřejnosti může být cenným zdrojem inspirace pro ty, kdo mají za úkol nastavovat strategie v oblasti prevence a práce s ohroženou mládeží. Tyto informace mohou zároveň pomoci lépe zacílit preventivní programy tak, aby odpovídaly skutečným potřebám v okrese Jihlava.

7.2 Výzkumné otázky a hypotézy

Výzkumné otázky byly formulovány na základě vedlejšího cíle této práce, kterým je zhodnocení preventivních opatření zaměřených na kriminalitu mládeže v okrese Jihlava. Ke každé výzkumné otázce byly stanoveny dvě hypotézy.

VO1: Jaké je povědomí středoškoláků a dospělých o prevenci kriminality mládeže v okrese Jihlava?

- **H1:** Středoškoláci mají výrazně nižší povědomí o preventivních opatřeních proti kriminalitě mládeže než dospělí,
- **H2:** Středoškoláci považují volnočasové aktivity za nejúčinnější prevenci kriminality.

VO2: Jak hodnotí středoškoláci a dospělí úroveň prevence kriminality mládeže v okrese Jihlava a přístup města k této problematice?

- **H1:** Středoškoláci častěji než dospělí považují úroveň prevence kriminality mládeže v okrese Jihlava jako účinnou (tj. častěji volí odpovědi „Velmi účinná“ a „Spíše účinná“),
- **H2:** Dospělí častěji než středoškoláci vnímají, že město Jihlava věnuje prevenci kriminality mládeže nedostatečnou pozornost (tj. častěji volí odpovědi „Spíše ne“ a „Ne“).

7.3 Metodika

Výzkum byl realizován prostřednictvím dotazníkového šetření, které umožní kvantitativní analýzu názorových rozdílů mezi oběma skupinami. Dotazník byl koncipován tak, aby poskytl srovnatelné výsledky a umožnil identifikovat rozdíly v povědomí o preventivních opatřeních, vnímání kriminality mládeže a postojích k trestní odpovědnosti mladistvých.

7.3.1 Metodika sběru dat

Výzkumné šetření bylo koncipováno kvantitativní formou dotazníkového šetření, které bylo realizováno ve dvou verzích – jedna určena pro středoškolské studenty a druhá pro dospělou populaci. Strukturovaný nestandardizovaný dotazníky vlastní konstrukce obsahovaly celkem 15 uzavřených otázek a 1 otevřenou otázku. Dotazníky byly koncipovány tak, aby umožnily porovnání vnímání kriminality mládeže a preventivních opatření mezi těmito dvěma skupinami.

7.3.2 Technika sběru dat

Sběr dat probíhal výhradně online prostřednictvím elektronických dotazníků, které byly zpřístupněny formou odkazů a QR kódů. Dotazníky byly distribuovány dvěma hlavními cestami – jednak e-mailem, a to na všechny střední školy a gymnázia v okrese Jihlava s žádostí o jejich sdílení mezi studenty i učiteli, a dále prostřednictvím vybraných skupin na sociálních sítích, zaměřených na obyvatele Jihlavy a okolí. Tímto způsobem byla oslovena jak cílová skupina středoškoláků, tak dospělá veřejnost. Elektronická forma dotazníku umožnila rychlé šíření, snadný přístup a zároveň zachovala anonymitu respondentů.

7.3.3 Výzkumný soubor

Prvním výzkumným souborem byli středoškolští studenti studující na středních školách a gymnáziích v okrese Jihlava. Druhým výzkumným souborem byla dospělá

veřejnost s bydlištěm nebo pracovním působením v okrese Jihlava. Do této skupiny byli zařazeni respondenti starší 18 let bez ohledu na dosažené vzdělání, profesní zařazení nebo jiné demografické znaky.

7.3.4 Realizace výzkumu.

Výzkum byl realizován v časovém období od 8. února 2025 do 21. března 2025. V tomto období byl aktivní online dotazník, prostřednictvím kterého byly sbírány odpovědi od respondentů.

7.3.5 Analýza dat

Kvantitativního výzkumu realizovaného dvěma dotazníky se zúčastnilo dohromady 200 respondentů. Data získaná z vyplněných dotazníků byla následně analyzována a zpracována v tabulkovém programu MS Excel, kde byly vytvořeny tabulky a grafy vyjadřující odpovědi respondentů na jednotlivé otázky v dotazníku. Pro finální prezentaci výsledků kvantitativního výzkumu byl použit textový program MS Word.

7.3.1 Etika výzkumu

Všichni respondenti byli předem informováni o tématu a cíli výzkumu. Byli rovněž ujištěni, že veškeré získané údaje budou využity výhradně pro účely této bakalářské práce a bude plně respektována jejich anonymita. Výzkum byl realizován v souladu se zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

7.4 Výsledky

Výsledky kvantitativního výzkumu jsou v následujícím textu podrobně prezentovány samostatně pro každou otázku uvedenou v dotazníku. U každé otázky jsou nejprve uvedeny základní údaje včetně četností odpovědí u obou skupin respondentů a následně jsou tato data interpretována. V případě některých otázek je navíc provedeno statistické vyhodnocení s cílem ověřit, zda mezi odpověďmi obou skupin existují významné rozdíly.

Otázka č. 1: Jaký je Váš vztah k okresu Jihlava?

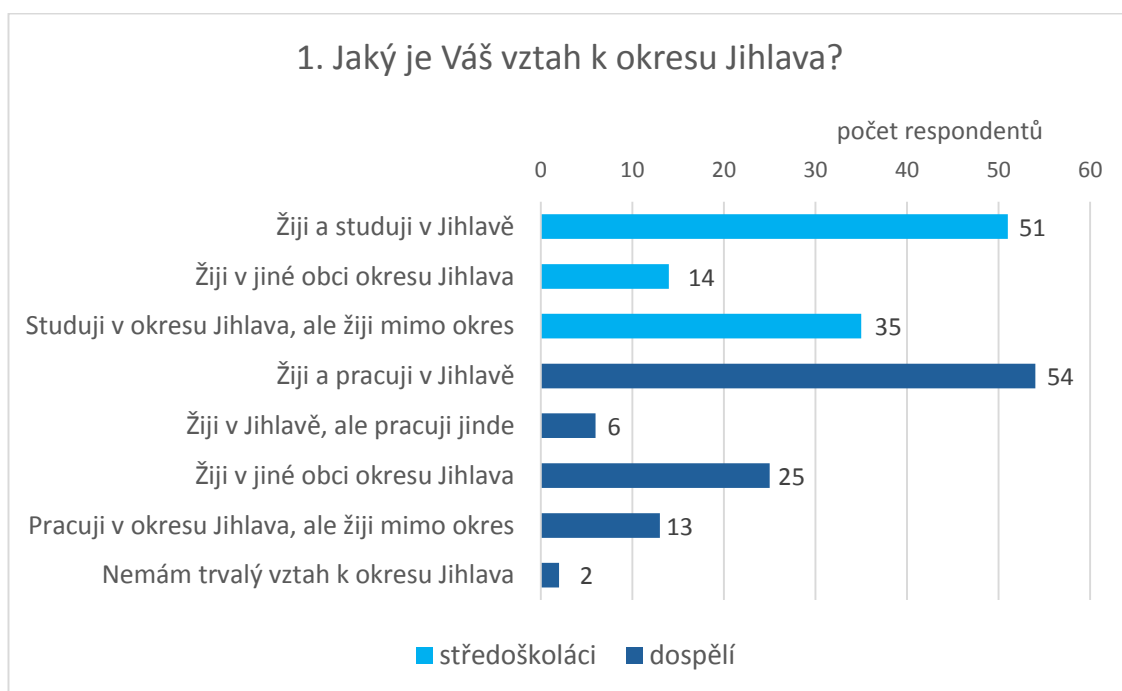
V první otázce měli respondenti možnost vybrat pouze jednu odpověď. Z výsledků vyplývá, že dotazníkového šetření se účastnili převážně osoby žijící v okrese Jihlava, a to 55 % osob žijících přímo v obci Jihlava, a 19,5 % osob žijících v jiné obci okresu. Lidé žijící mimo okres Jihlava, kteří v tomto okrese studují či pracují, tvoří celkem 24 % z celkového počtu respondentů.

Tabulka 8: Data k otázce č. 1

	středoškoláci	dospělí
Žiji a studuji v Jihlavě	51	-
Žiji v jiné obci okresu Jihlava	14	-
Studuji v okrese Jihlava, ale žiji mimo okres	35	-
Žiji a pracuji v Jihlavě	-	54
Žiji v Jihlavě, ale pracuji jinde	-	6
Žiji v Jiné obci okresu Jihlava	-	25
Pracuji v okrese Jihlava, ale žiji mimo okres	-	13
Nemám trvalý vztah k okresu Jihlava	-	2

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 3: Otázka č. 1

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 2: Setkal/a jste se osobně s kriminalitou mládeže v okrese Jihlava?

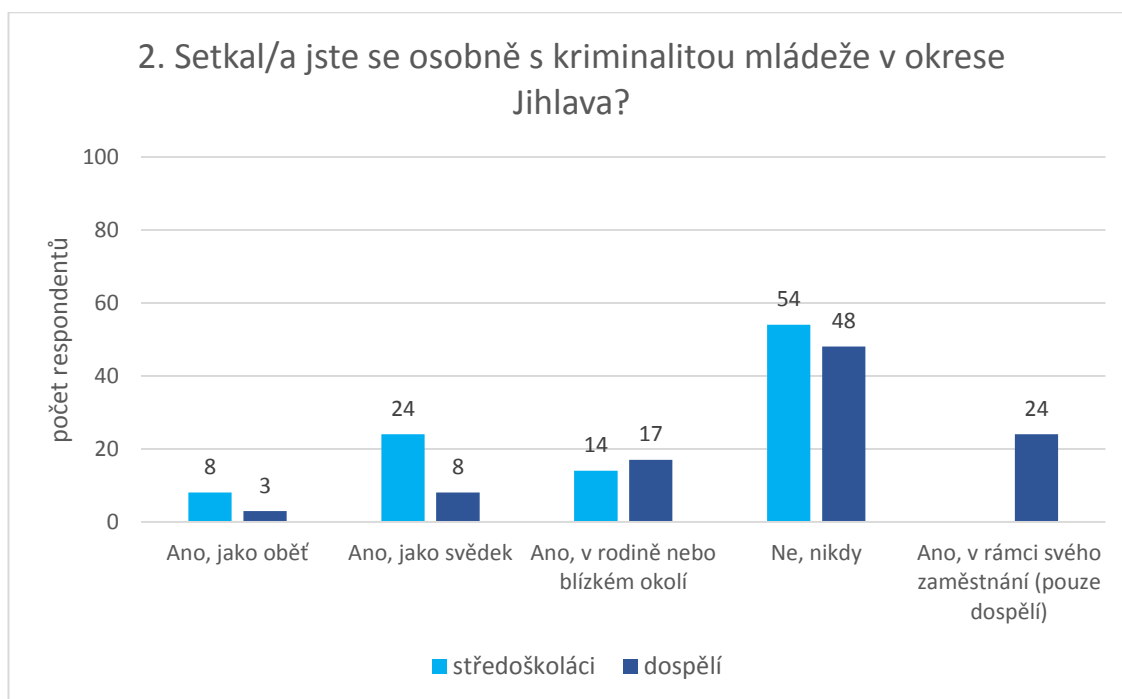
Přibližně polovina dotazovaných (51 % z celkového počtu 200 respondentů) uvedla, že se s kriminalitou mládeže osobně nesetkala, 24 % středoškoláků se s ní setkali jako svědci a rovněž ve 24 % se s kriminalitou mládeže setkali dospělí v rámci svého zaměstnání.

Tabulka 9: Data k otázce č. 2

	středoškoláci	dospělí
Ano, jako oběť	8	3
Ano, jako svědek	24	8
Ano, v rodině nebo blízkém okolí	14	17
Ne, nikdy	54	48
Ano, v rámci svého zaměstnání (pouze dospělí)	-	24

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4: Otázka č. 2

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 3: Jak vnímáte kriminalitu mládeže v Jihlavě a okolí za poslední roky?

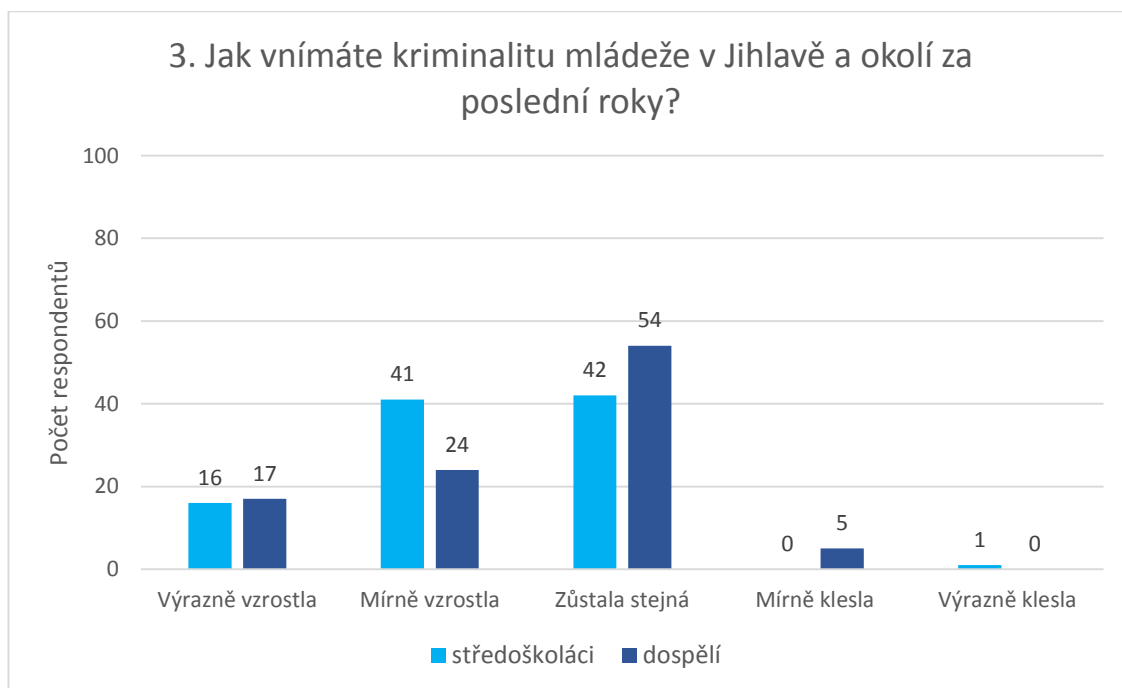
Více než polovina dospělých (54 %) si myslí, že kriminalita mládeže zůstala stejná, kdežto u středoškoláků si to myslí jen 42 %, což je téměř stejné množství jako u možnosti „Mírně vzrostla“, kdy tuto možnost zvolilo 41 % středoškoláků.

Tabulka 10: Data k otázce č. 3

	středoškoláci	dospělí
Výrazně vzrostla	16	17
Mírně vzrostla	41	24
Zůstala stejná	42	54
Mírně klesla	0	5
Výrazně klesla	1	0

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 5: Otázka č. 3

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 4: Máte pocit, že se veřejnost více zajímá o otázky spojené s kriminalitou mládeže než dříve?

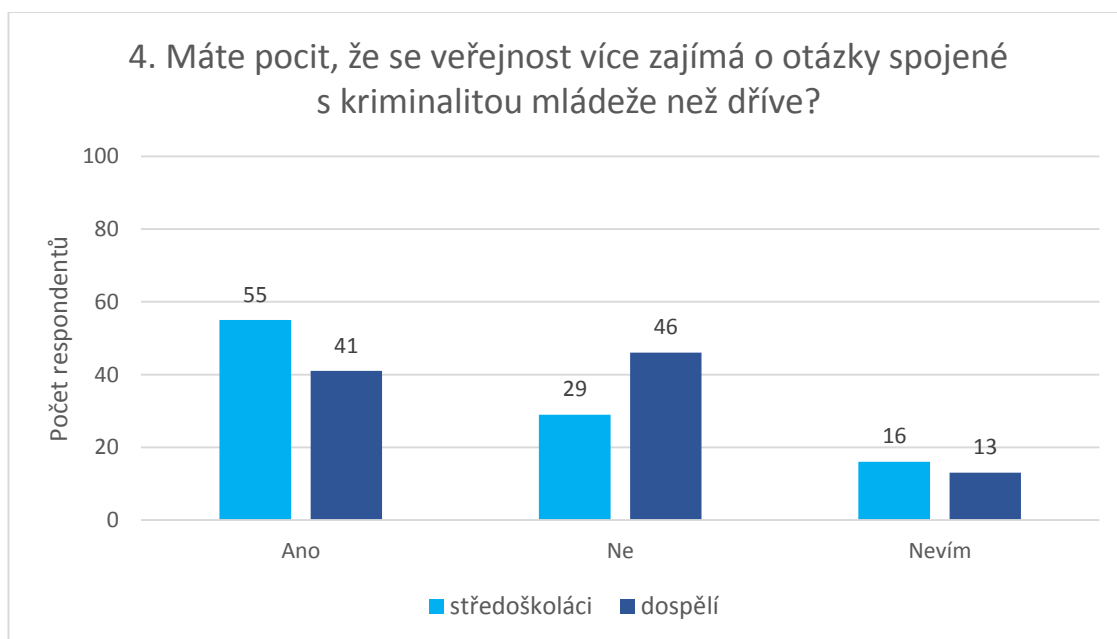
Na otázku, zda se veřejnost více zajímá o otázky spojené s kriminalitou mládeže než dříve, odpovědělo „ano“ 55 % středoškoláků a 41 % dospělých. Opačný názor zaujalo 29 % středoškoláků a 46 % dospělých. Možnost „nevím“ zvolilo 16 % středoškoláků a 13 % dospělých respondentů. Z výsledků vyplývá, že středoškoláci vnímají zvýšený zájem veřejnosti o tuto problematiku častěji než dospělí. Dospělí jsou v tomto ohledu spíše skeptičtí a častěji se domnívají, že zájem veřejnosti se nezvyšuje. Tyto rozdíly mohou odrážet generační pohled na mediální obraz kriminality mládeže nebo odlišnou míru pozornosti, kterou dané téma jednotlivé skupiny věnují.

Tabulka 11: Data k otázce č. 4

	středoškoláci	dospělí
Ano	55	41
Ne	29	46
Nevím	16	13

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 6: Otázka č. 4

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 5: Odkud nejčastěji získáváte informace o kriminalitě mládeže v Jihlavě a okolí?

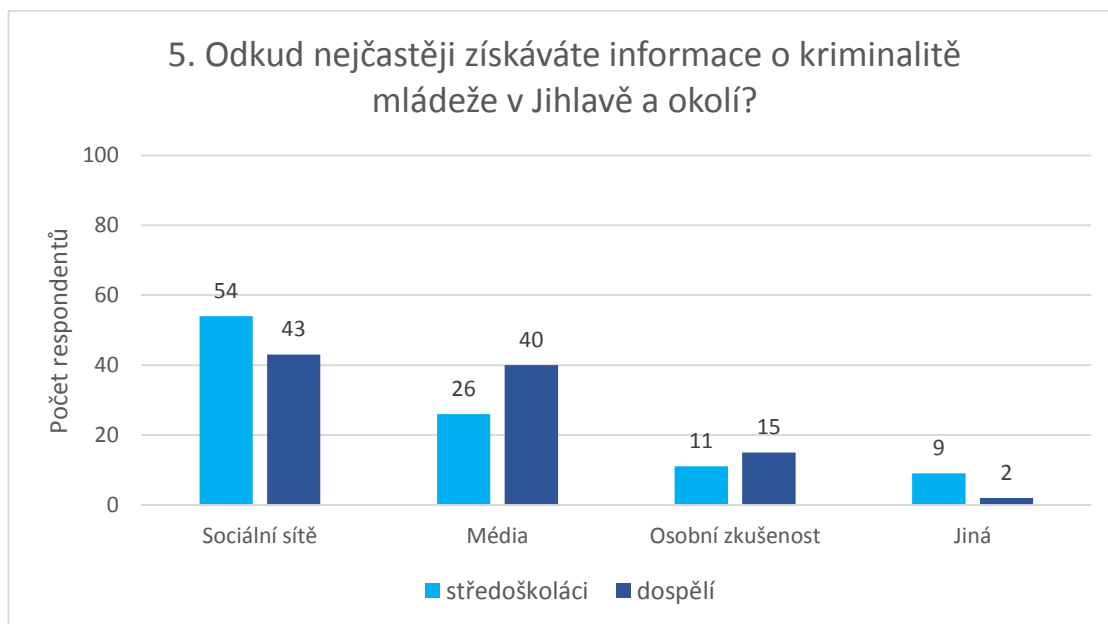
U obou skupin respondentů jsou jako nejčastější prostředek k získávání informace „Sociální sítě“, kdy tuto možnost zvolili 48,5 % z celkového počtu 200 respondentů, u středoškoláků to byla více než polovina (54 %). Jako jinou možnost středoškoláci uvedli drby, spolužáci, rodiče či kombinace více zdrojů. Dospělí jako jiný zdroj uvedli příbuzné a zaměstnání.

Tabulka 12: Data k otázce č. 5

	středoškoláci	dospělí
Sociální sítě	54	43
Média	26	40
Osobní zkušenost	11	15
Jiná	9	2

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 7: Otázka č. 5

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 6: Jakou trestnou činnost podle Vás nejčastěji páchají děti a mladiství v okrese Jihlava?

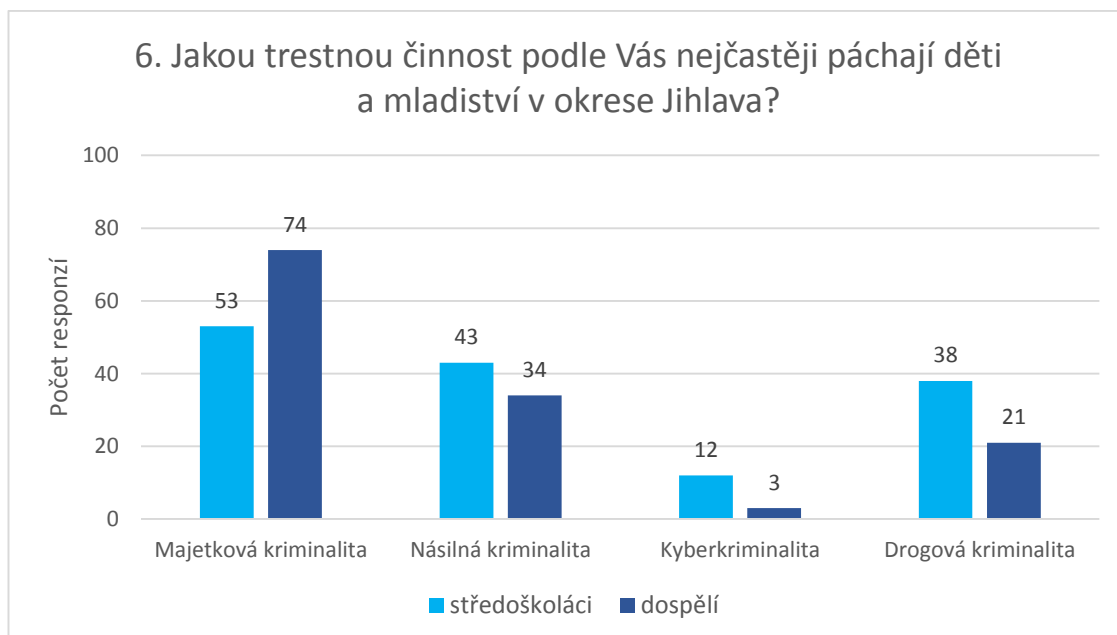
V této otázce měli respondenti možnost zvolit více odpovědí, u obou skupin respondentů byla nejčastější odpověď „Majetková kriminalita“, která u skupiny středoškoláků obsahuje 36,3 % responzí a 56 % responzí u dospělých. Druhou nejčastější odpovědí byla „Násilná kriminalita“, a to 29,5 % responzí u středoškoláků a 25,76 % responzí u dospělých.

Tabulka 13: Data k otázce č. 6

	středoškoláci	dospělí
Majetková kriminalita	53	74
Násilná kriminalita	43	34
Kyberkriminalita	12	3
Drogová kriminalita	38	21
Jiná	0	0
Celkem responzí	146	132

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 8: Otázka č. 6

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 7: Jaké jsou podle Vás hlavní důvody kriminality mládeže v okrese Jihlava?

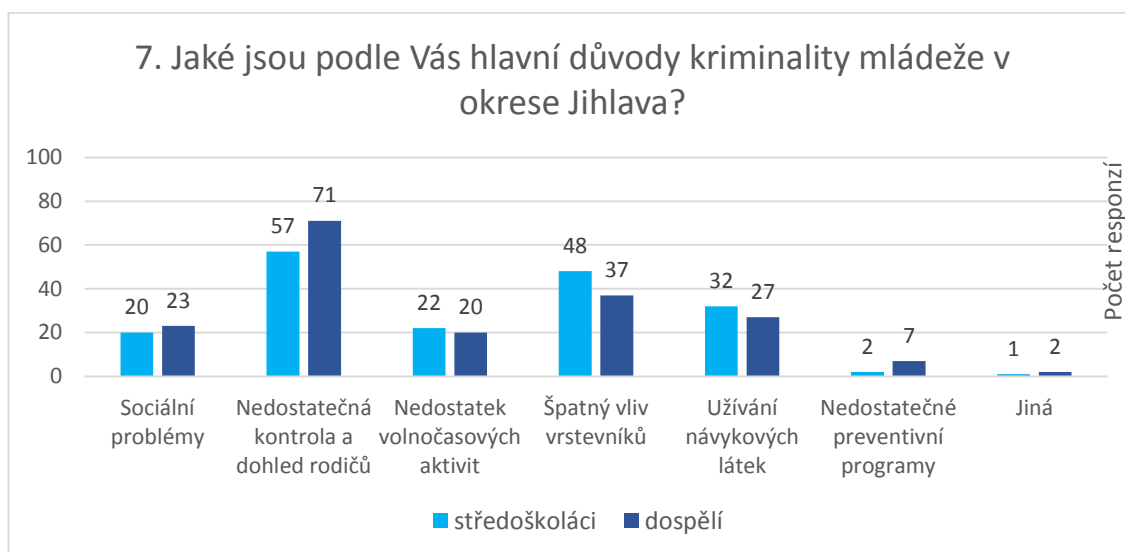
V této otázce měli respondenti možnost zvolit více odpovědí, u obou skupin respondentů byla nejčastější odpověď „Nedostatečná kontrola a dohled rodičů“, u skupiny středoškoláků ji zvolilo 57 % respondentů, což odpovídá 31,3 % ze všech jejich 183 odpovědí. Mezi dospělými ji zvolilo 71 %, tedy 36 % ze všech 197 odpovědí. Časté odpovědi byly i „Špatný vliv vrstevníků“ (48 responzí u středoškoláků, 37 u dospělých) a „Užívání návykových látek“ (32 responzí u středoškoláků, 27 u dospělých). Naopak „Nedostatečné preventivní programy“ byly zmiňovány pouze okrajově. U možnosti „Jiné“ obě skupiny shodně uvedli snahu předvést se před vrstevníky.

Tabulka 14: Data k otázce č. 7

	středoškoláci	dospělí
Sociální problémy	23	23
Nedostatečná kontrola a dohled rodičů	57	71
Nedostatek volnočasových aktivit	22	30
Špatný vliv vrstevníků	48	37
Užívání návykových látek	32	27
Nedostatečné preventivní programy	2	7
Jiná	1	2
Celkem responzí	183	197

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 9: Otázka č. 7

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 8: Slyšel/a jste někdy o preventivních opatřeních zaměřených na kriminalitu mládeže v okrese Jihlava?

Tato otázka slouží k ověření hypotézy VO1 – H1.

H1: Středoškoláci mají výrazně nižší povědomí o preventivních opatřeních proti kriminalitě mládeže než dospělí.

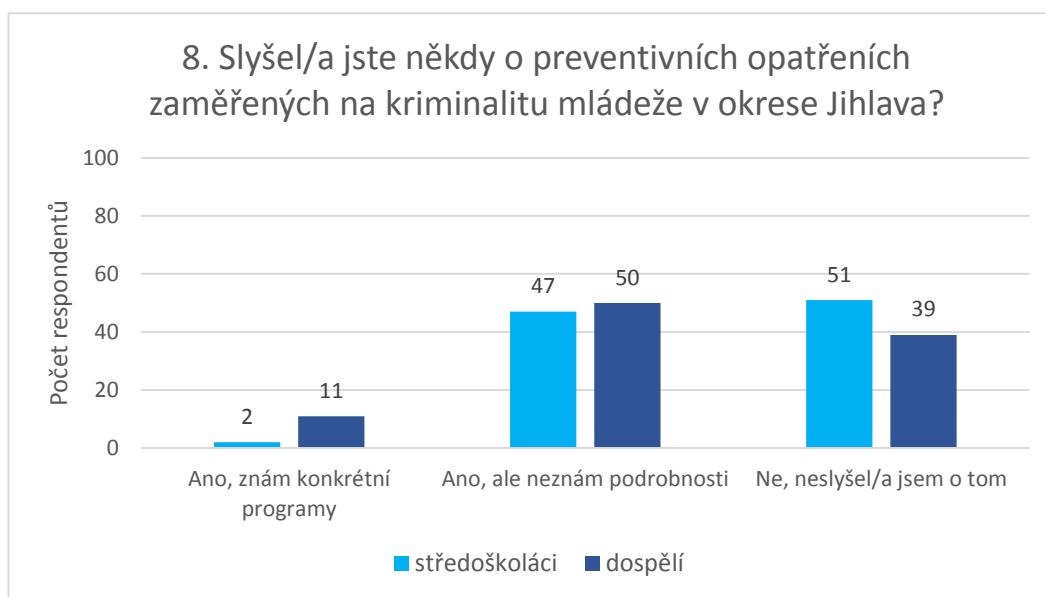
Z celkového počtu 100 respondentů v každé skupině uvedlo 2 % středoškoláků, že znají konkrétní preventivní programy, zatímco mezi dospělými to bylo 11 %. O existenci opatření sice slyšelo 47 % středoškoláků, ale neznají jejich podrobnosti; obdobně odpovědělo 50 % dospělých. Největší rozdíl byl zaznamenán u odpovědi „Ne, neslyšel/a jsem o tom“, kterou zvolilo 51 % středoškoláků, ale pouze 39 % dospělých.

Tabulka 15: Data k otázce č. 8

	středoškoláci	dospělí
Ano, znám konkrétní programy	2	11
Ano, ale neznám podrobnosti	47	50
Ne, neslyšel/a jsem o tom	51	39

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 10: Otázka č. 8

Zdroj: vlastní zpracování

Pro ověření hypotézy, zda existuje souvislost mezi věkovou skupinou (středoškoláci vs. dospělí) a povědomím o preventivních opatřeních kriminality mládeže v okrese Jihlava, byl použit chí-kvadrát test. Odpovědi z dotazníku byly sloučeny na ANO x NE.

Tabulka 16: Pozorované hodnoty

	Ano	Ne	Celkem
Středoškoláci	49	51	100
Dospělí	61	39	100
Celkem	110	90	200

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 17: Očekávané hodnoty

	Ano	Ne	Celkem
Středoškoláci	55	45	100
Dospělí	55	45	100
Celkem	110	90	200

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet testové statistiky podle vzorce:

$$\chi^2 = \sum((O - E)^2 / E) = ((49-55)^2/55) + ((51-45)^2/45) + ((61-55)^2/55) + ((39-45)^2/45) = 2,91$$

Výsledná hodnota testové statistiky činí $\chi^2 = 2,91$ a p-hodnota je 0,0881. Při hladině významnosti $\alpha = 0,05$ není rozdíl mezi skupinami statisticky významný.

Lze tedy říct, že středoškoláci nemají výrazně nižší povědomí o preventivních opatřeních zaměřených na kriminalitu.

Otázka č. 9: Které z následujících opatření považujete za nejúčinnější v prevenci kriminality mládeže v okrese Jihlava?

Tato otázka slouží k ověření hypotézy VO1 – H2.

H2: Středoškoláci považují volnočasové aktivity za nejúčinnější prevenci kriminality.

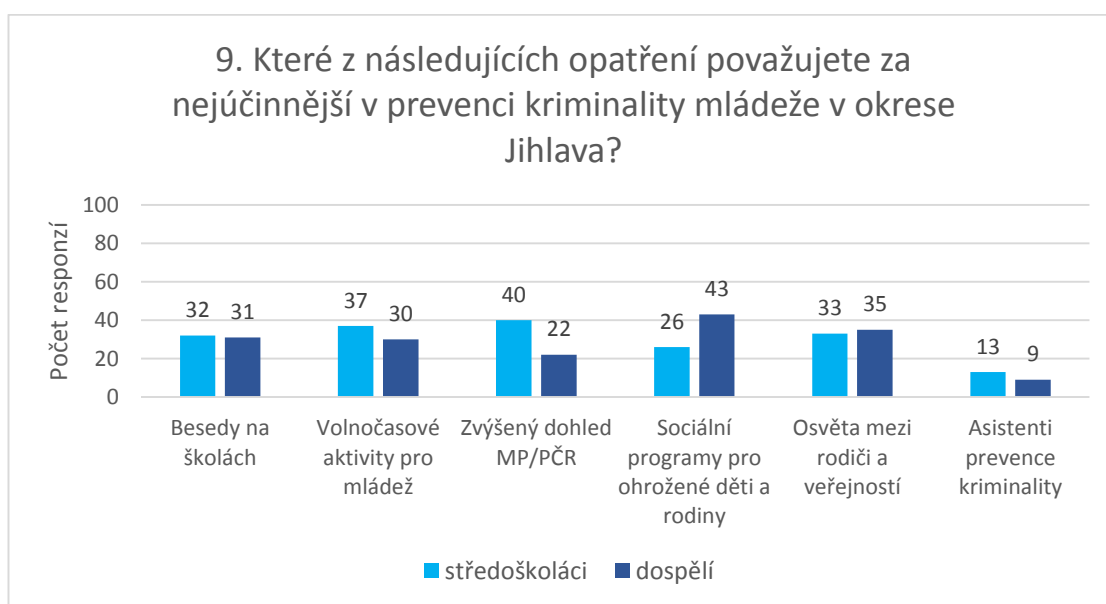
V této otázce měli respondenti možnost zvolit více odpovědí, ve skupině středoškoláků respondenti nejvíce volili odpověď „Zvýšený dohled městské/státní policie“, a to 40 respondentů, což činí 22 % responzí. „Volnočasové aktivity pro mládež“ zvolilo 37 respondentů, což činí 20,44 % responzí.

Tabulka 18: Data k otázce č. 9

	středoškoláci	dospělí
Besedy na školách	32	31
Volnočasové aktivity pro mládež	37	30
Zvýšený dohled městské/státní policie	40	22
Sociální programy pro ohrožené děti a rodiny	26	43
Osvěta mezi rodiči a veřejností	33	35
Asistenti prevence kriminality	13	9
Celkem responzí	181	170

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 11: Otázka č. 9

Zdroj: vlastní zpracování

Pro ověření hypotézy, že středoškoláci volí některá preventivní opatření častěji než jiná, byl použit chí-kvadrát test dobré shody.

Vzorec pro výpočet testové statistiky:

$\chi^2 = \sum ((O_i - E_i)^2 / E_i)$, kde O_i je pozorovaná četnost a E_i očekávaná četnost pro každou kategorii.

Celkový počet odpovědí byl 181. Očekávaná četnost pro každou kategorii při rovnoměrném rozdělení byla spočítána jako:

$181 / 7 \approx 25,857$ pro každou kategorii.

Tabulka 19: Hodnoty pozorované a očekávané - středoškoláci

Odpověď	Pozorovaná O_i	Očekávaná E_i	$(O_i - E_i)^2 / E_i$
Besedy na školách	32	25.86	1.458
Volnočasové aktivity pro mládež	37	25.86	4.799
Zvýšený dohled MP/PČR	40	25.86	7.732
Sociální programy	26	25.86	0.001
Osvěta mezi rodiči a veřejností	33	25.86	1.971
Asistenti prevence kriminality	13	25.86	6.395
Jiná	0	25.86	25.86

Zdroj: vlastní zpracování

Součet všech členů: $\chi^2 = 48.22$; p-hodnota = $1,07 \times 10^{-8}$.

Vypočtená p-hodnota ($p = 1,07 \times 10^{-8}$) je výrazně nižší než hladina statistické významnosti $\alpha = 0,05$, což potvrzuje, že středoškoláci vnímají rozdílně účinnost jednotlivých preventivních opatření a volnočasové aktivity považují za jednu z nejúčinnějších forem prevence kriminality mládeže.

Otázka č. 10: Jak hodnotíte úroveň prevence kriminality mládeže v okrese Jihlava?

Tato otázka slouží k ověření hypotézy VO2 – H1.

H1: Středoškoláci častěji než dospělí považují úroveň prevence kriminality mládeže v okrese Jihlava jako účinnou (tj. častěji volí odpovědi „Velmi účinná“ a „Spíše účinná“).

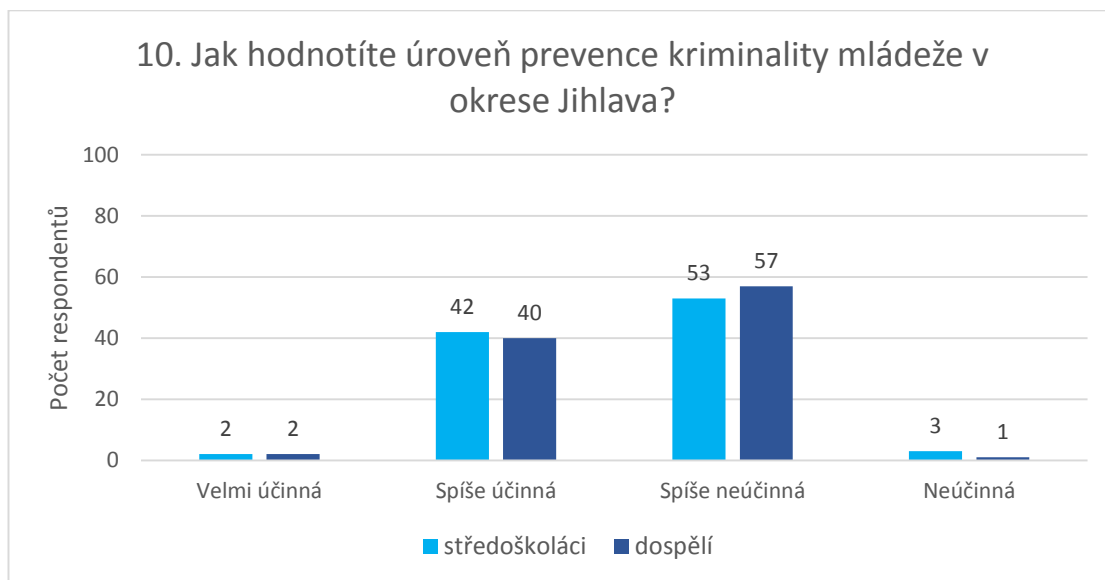
V této otázce obě skupiny respondentů volili nejčastěji odpověď Spíše neúčinná, ve skupině středoškoláků ji označilo 53 % respondentů, ve skupině dospělých 57 % respondentů. Z dat také vyplývá, že úroveň prevence za celkově neúčinnou považuje 56 % středoškoláků a 58 % dospělých.

Tabulka 20: Data k otázce č. 10

	Středoškoláci	dospělí
Velmi účinná	2	2
Spíše účinná	42	40
Spíše neúčinná	53	57
Neúčinná	3	1

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 12: Otázka č. 10

Zdroj: vlastní zpracování

Pro ověření hypotézy, zda existuje souvislost mezi věkovou skupinou (středoškoláci vs. dospělí) a vnímáním úrovně prevence kriminality mládeže v okrese Jihlava, byl použit chí-kvadrát test. Test ověřuje hypotézu, že středoškoláci častěji než dospělí považují úroveň prevence kriminality mládeže v okrese Jihlava za účinnou. Odpovědi byly rozděleny do dvou kategorií: účinné (velmi účinná + spíše účinná) a neúčinné (spíše neúčinná + neúčinná).

Tabulka 21: Pozorované hodnoty

	Účinné	Neúčinné	Celkem
Středoškoláci	44	56	100
Dospělí	42	58	100
Celkem	86	114	200

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 22: Očekávané hodnoty

	Účinné	Neúčinné	Celkem
Středoškoláci	43	57	100
Dospělí	43	57	100
Celkem	86	114	200

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet testové statistiky podle vzorce:

$$\chi^2 = \sum ((O - E)^2 / E)$$

$$\chi^2 = ((44 - 43.00)^2 / 43.00) + ((56 - 57.00)^2 / 57.00) + ((42 - 43.00)^2 / 43.00) + ((58 - 57.00)^2 / 57.00) = 0.0816$$

Testová statistika: $\chi^2 = 0.0816$, P-hodnota: 0.7751, stupeň volnosti: 1

Při hladině významnosti $\alpha = 0,05$ nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi středoškoláky a dospělými ve vnímání účinnosti prevence kriminality mládeže. Hypotéza, že středoškoláci častěji považují úroveň prevence za účinnou, se na základě tohoto testu nepotvrdila.

Otázka č. 11: Jaké byste navrhl/a konkrétní zlepšení preventivních opatření proti kriminalitě mládeže v okrese Jihlava?

Středoškoláci

Středoškoláci ve svých odpovědích na otevřenou otázku nejčastěji navrhovali více besed a přednášek na školách, zejména s účastí policistů nebo odborníků. Často zazníval i požadavek na rozšíření volnočasových aktivit, včetně sportu, kulturních akcí nebo večerních programů pro mládež, které by mohly snížit riziko nevhodného chování ve volném čase.

Dalšími opakujícími se návrhy byla větší přítomnost policie ve městě, důraz na dohled rodičů, přísnější tresty a pokuty, ale i empatictější a individuální přístup bez předsudků. Někteří studenti upozornili také na potřebu lepší prevence v oblasti distribuce návykových látek, nebo na význam zapojení vrstevníků a budování vzorů. Část respondentů uvedla, že neví, jak by situaci zlepšili, což může ukazovat na omezené povědomí o možnostech prevence.

Dospělí

Dospělí respondenti ve svých odpovědích na otevřenou otázku nejčastěji navrhovali zvýšení počtu volnočasových aktivit pro mládež, které by mohly účinně předejít jejímu zapojení do kriminality. Opakovaně se objevoval také návrh na častější besedy na školách, a to nejen s policisty, ale i s odborníky a případně pachateli trestných činů, s cílem přiblížit mladým lidem důsledky protiprávního jednání.

Další výrazné tematické okruhy zahrnovaly posílení hlídek městské a státní policie v rizikových lokalitách, větší důraz na zodpovědnost rodičů, přísnější tresty a včasnou práci s problémovými dětmi už na základních školách. Někteří respondenti také upozornili na potřebu lepší meziinstitucionální spolupráce a větší informovanost dětí i rodičů. Několik odpovědí naznačilo i skepsi vůči možnostem zlepšení, případně nezájem nebo nedostatek informací. Celkově lze říci, že dospělí vnímají potřebu komplexního a koordinovaného přístupu, který by kombinoval represivní i preventivní opatření.

Otázka č. 12: Myslíte si, že město Jihlava věnuje dostatečnou pozornost prevenci kriminality mládeže?

Tato otázka slouží k ověření hypotézy VO2 – H2.

H2: Dospělí častěji než středoškoláci vnímají, že město Jihlava věnuje prevenci kriminality mládeže nedostatečnou pozornost (tj. častěji volí odpovědi „Spíše ne“ a „Ne“),

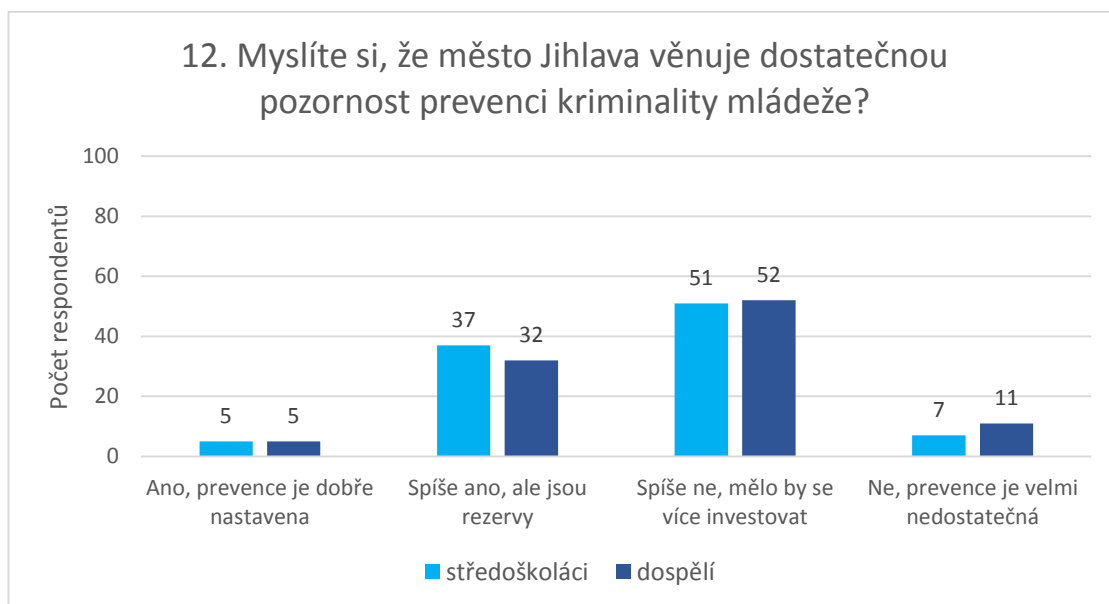
Většina respondentů v obou skupinách vnímá, že město Jihlava nevěnuje prevenci kriminality mládeže dostatečnou pozornost – tento názor vyjádřilo 58 % středoškoláků a 63 % dospělých. Zároveň ale téměř dvě pětiny odpovědí (42 % středoškoláků a 37 % dospělých) naznačují, že určitou pozornost město prevenci sice věnuje.

Tabulka 23: Data k otázce č. 12

	Středoškoláci	dospělí
Ano, prevence je dobře nastavená	5	5
Spíše ano, ale jsou rezervy	37	32
Spíše ne, mělo by se více investovat	51	52
Ne, prevence je velmi nedostatečná	7	11

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 13: Otázka č. 12

Zdroj: vlastní zpracování

Pro ověření hypotézy, zda existuje souvislost mezi věkovou skupinou (středoškoláci vs. dospělí) a vnímáním angažovanosti města Jihlava v oblasti prevence kriminality mládeže, byl použit chí-kvadrát test. Test ověřuje hypotézu, že dospělí častěji než středoškoláci vnímají, že město Jihlava věnuje prevenci kriminality mládeže nedostatečnou pozornost. Odpovědi byly rozděleny do dvou kategorií: pozitivní („Ano, prevence je dobře nastavená“ + „Spíše ano, ale jsou rezervy“) a negativní („Spíše ne, mělo by se více investovat“ + „Ne, prevence je velmi nedostatečná“).

Tabulka 24: Pozorované hodnoty

	Pozitivní odpovědi	Negativní odpovědi	Celkem
Středoškoláci	42	58	100
Dospělí	37	63	100
Celkem	79	121	200

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 25: Očekávané hodnoty

	Pozitivní odpovědi	Negativní odpovědi	Celkem
Středoškoláci	39,5	60,5	100
Dospělí	39,5	60,5	100
Celkem	79,0	121,0	200

Zdroj: vlastní zpracování

Výpočet testové statistiky podle vzorce:

$$\chi^2 = \sum ((O - E)^2 / E)$$

$$\chi^2 = ((42 - 39.50)^2 / 39.50) + ((58 - 60.50)^2 / 60.50) + ((37 - 39.50)^2 / 39.50) + ((63 - 60.50)^2 / 60.50) = 0.5231$$

Testová statistika: $\chi^2 = 0.5231$, P-hodnota: 0.4695, Stupeň volnosti: 1

Při hladině významnosti $\alpha = 0,05$ nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi středoškoláky a dospělými ve vnímání pozornosti města Jihlavy věnované prevenci kriminality mládeže. Hypotéza, že dospělí častěji než středoškoláci vnímají tuto pozornost jako nedostatečnou, se na základě testu nepotvrdila.

Otázka č. 13: Máte pocit, že asistenti prevence kriminality v Jihlavě pomáhají snižovat kriminalitu mládeže?

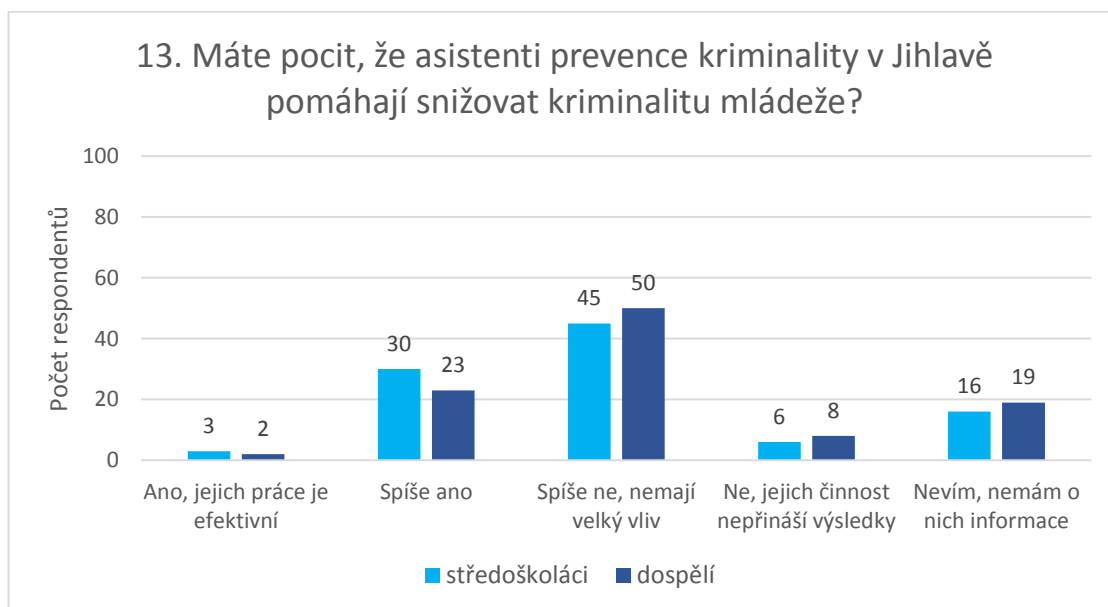
Na základě výsledků lze konstatovat, že jak středoškoláci (48 %) tak dospělí (52 %) mají převážně skeptický postoj k efektivitě práce asistentů prevence kriminality v Jihlavě, přičemž nejčastější odpovědí bylo „Spíše ne, nemají velký vliv“. Poměrně vysoký podíl respondentů v obou skupinách (16 % středoškoláků a 19 % dospělých) navíc uvedl, že o asistentech nemá žádné informace, což může naznačovat prostor pro zlepšení komunikace o jejich činnosti.

Tabulka 26: Data k otázce č. 13

	středoškoláci	dospělí
Ano, jejich práce je efektivní	3	2
Spíše ano	30	23
Spíše ne, nemají velký vliv	45	50
Ne, jejich činnost nepřináší výsledky	6	8
Nevím, nemám o nich informace	16	19

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 14: Otázka č. 13

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 14: Považujete současnou hranici trestní odpovědnosti (15 let) za:

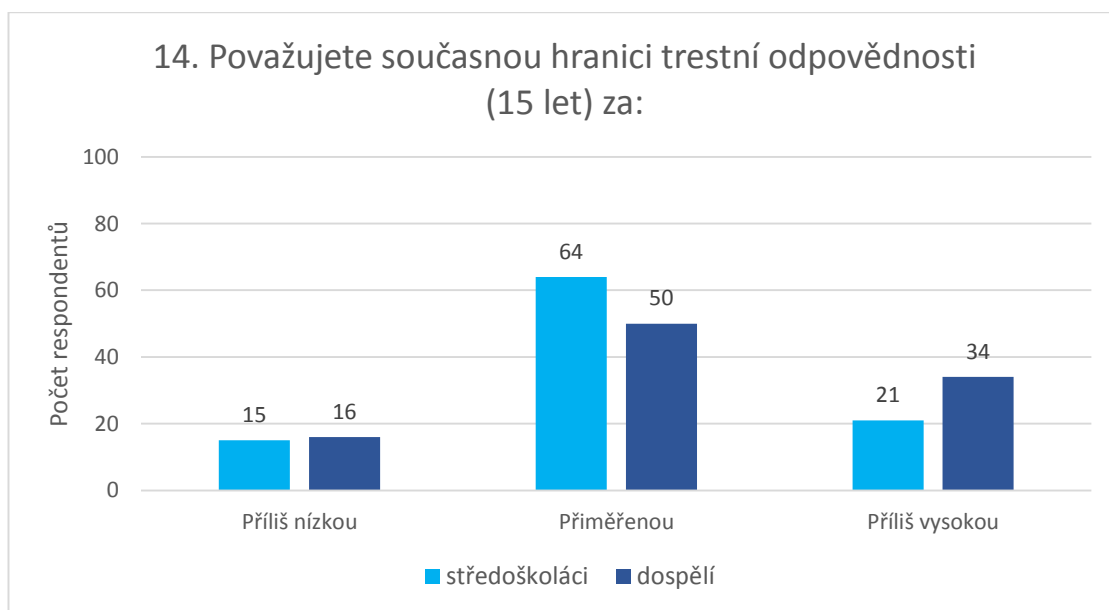
Na otázku odpovídaly obě skupiny respondentů s různými postoji. Mezi středoškoláky označilo hranici za přiměřenou 64 % dotázaných, zatímco u dospělých to bylo 50 %. To ukazuje na to, že mladší respondenti ve větší míře považují současné nastavení za vyhovující. Naopak 34 % dospělých se domnívá, že je tato hranice příliš vysoká, zatímco mezi středoškoláky tento názor zastává pouze 21 %. Tento rozdíl naznačuje, že dospělí jsou častěji přesvědčeni o nutnosti snížit věk trestní odpovědnosti. Oproti tomu podíl respondentů, kteří považují hranici za příliš nízkou, je téměř totožný – 15 % středoškoláků a 16 % dospělých. Výsledky ukazují, že ve vnímání adekvátnosti věkové hranice trestní odpovědnosti panuje mezi skupinami částečný rozdíl, přičemž dospělí více inklinují k požadavku na její snížení.

Tabulka 27: Data k otázce č. 14

	středoškoláci	dospělí
Příliš nízkou	15	16
Přiměřenou	64	50
Příliš vysokou	21	34

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 15: Otázka č. 14

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 15: Od kolika let by podle Vás měla být nastavena trestní odpovědnost v ČR?

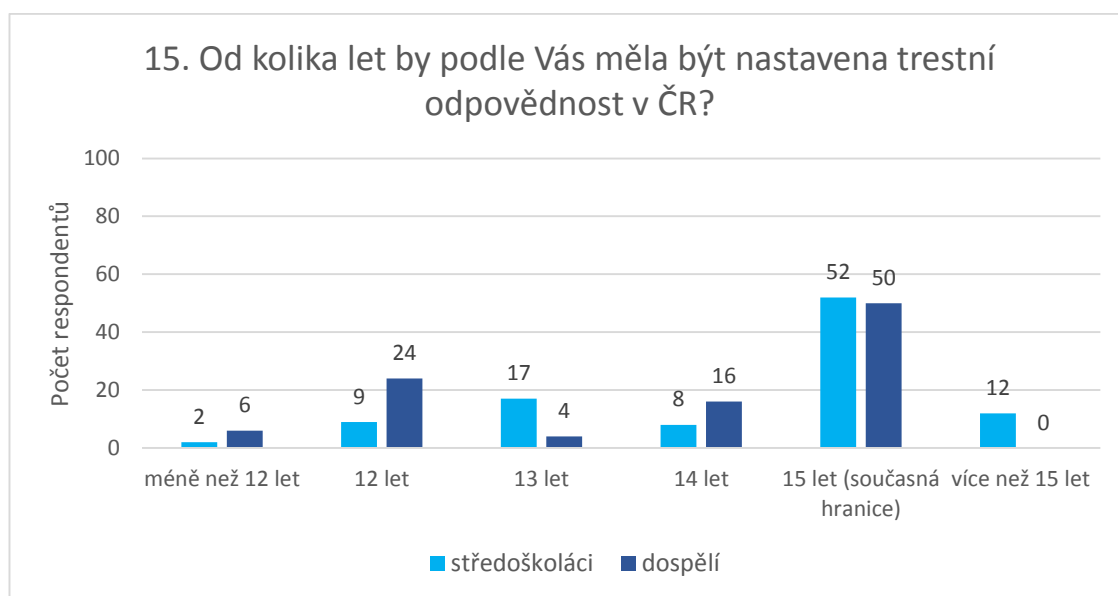
Na tuto otázku odpověděla většina středoškoláků (52 %) a dospělých (50 %) shodně, že by měla zůstat na současné hranici 15 let. To ukazuje na relativně širokou podporu stávající právní úpravy v obou skupinách. Věk 12 let zvolilo 24 % dospělých, oproti 9 % středoškoláků. Věk méně než 12 let preferovalo 6 % dospělých oproti pouhým 2 % středoškoláků – mladí respondenti častěji volili spíše mírnější varianty. Například 13 let uvedlo 17 % středoškoláků a jen 4 % dospělých. Možnost, že by věková hranice měla být vyšší, než 15 let zvolilo 12 % středoškoláků, zatímco tuto možnost nezvolil žádný z dospělých respondentů.

Tabulka 28: Data k otázce č. 15

	středoškoláci	dospělí
Méně než 12 let	2	6
12 let	9	24
13 let	17	4
14 let	8	16
15 let (současná hranice)	52	50
Více než 15 let	12	0

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 16: Otázka č. 15

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 16: Jak by se podle Vás mělo přistupovat k mladistvým pachatelům (od 15 – do 18 let)?

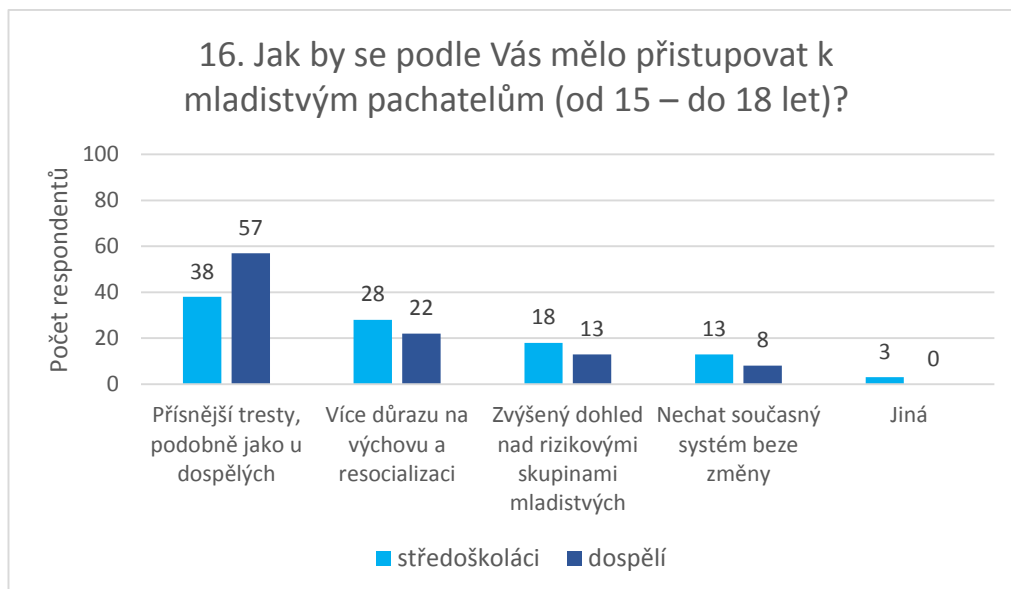
Většina respondentů se domnívá, že k mladistvým pachatelům by se mělo přistupovat přísněji – tuto možnost zvolilo 38 % středoškoláků a až 57 % dospělých. Přesto část dotazovaných (celkem 46 % středoškoláků a 35 % dospělých) preferuje preventivní a výchovné přístupy, jako je resocializace nebo zvýšený dohled nad rizikovými skupinami, což ukazuje na rozdílné postoje obou skupin ke způsobu řešení kriminality mládeže. Z odpovědí u možnosti „Jiná“, kterou zvolili 3 % středoškoláků, vyplývá, že respondenti zde zpravidla uváděli kombinaci prvních tří možností.

Tabulka 29: Data k otázce č. 16

	středoškoláci	dospělí
Přísnější tresty, podobně jako u dospělých	38	57
Více důrazu na výchovu a resocializaci	28	22
Zvýšený dohled nad rizikovými skupinami ml.	18	13
Nechat současný stav beze změny	13	8
Jiná	3	0

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 17: Otázka č. 16

Zdroj: vlastní zpracování

7.4.1 Shrnutí

Výzkumná část této bakalářské práce byla koncipována s cílem ověřit dvě klíčové výzkumné otázky, a to prostřednictvím dotazníkového šetření. To probíhalo ve dvou na sobě nezávislých skupinách respondentů – mezi středoškolskými studenty a mezi dospělými, kteří v okrese Jihlava žijí nebo zde působí profesně. Obě skupiny byly osločovány samostatně, přičemž byla vytvořena dvě mírně odlišná znění dotazníku přizpůsobená konkrétní věkové kategorii. Dotazník obsahoval jak uzavřené, tak i otevřené otázky, což umožnilo nejen kvantitativní vyhodnocení dat, ale i kvalitativní analýzu jednotlivých odpovědí. Hlavním cílem dotazníkového šetření bylo získat podrobnější pohled na informovanost a postoje obyvatel okresu Jihlava k problematice kriminality mládeže, zejména pak k preventivním opatřením, která se v této oblasti uplatňují, a dále k otázce věkové hranice trestní odpovědnosti. Důraz byl kladen na porovnání názorů mladé generace a dospělé populace a na identifikaci případných rozdílů v jejich postojích a vnímání problematiky.

První výzkumná otázka zkoumala míru povědomí středoškoláků a dospělých o existenci a fungování preventivních opatření zaměřených na kriminalitu mládeže v okrese Jihlava. Hypotéza H1 vycházela z předpokladu, že středoškoláci mají výrazně nižší povědomí o této problematice než dospělí. Ačkoliv data ukázala, že mezi dospělými bylo zastoupení respondentů s povědomím o prevenci vyšší (61 %) než mezi středoškoláky (49 %), statistická analýza (chí-kvadrát test) prokázala, že rozdíl není na hladině významnosti $p \leq 0,05$ statisticky významný. Hypotéza H1 tedy potvrzena nebyla. Druhá hypotéza H2, která předpokládala, že středoškoláci preferují jiný typ preventivních opatření než dospělí, se však potvrdila. Středoškoláci nejčastěji označovali za nejúčinnější formu prevence volnočasové aktivity pro mládež, zatímco mezi dospělými převládala preference sociálních programů zaměřených na rizikové děti a jejich rodiny. Tato rozdílná vnímání byla podložena statistickou analýzou, jejíž výsledky potvrdily významnou odlišnost mezi oběma skupinami.

Druhá výzkumná otázka byla zaměřena na subjektivní hodnocení úrovně prevence kriminality mládeže v okrese Jihlava a na to, jak respondenti vnímají přístup města k této problematice. Hypotéza H1 předpokládala, že středoškoláci budou hodnotit úroveň prevence pozitivněji než dospělí, tedy že častěji zvolí odpovědi „velmi účinná“ a „spíše účinná“. Z výsledků však vyplynulo, že rozložení odpovědí bylo v obou skupinách velmi podobné, a rozdíl mezi nimi opět nebyl statisticky významný. Tato hypotéza se tedy nepotvrdila. Také druhá hypotéza H2, která předpokládala, že dospělí budou ve větší míře

vnímat přístup města jako nedostatečný, se na základě zjištěných dat nepotvrdila. Podíl respondentů, kteří označili přístup města jako „spíše nedostatečný“ nebo „velmi nedostatečný“, byl v obou skupinách téměř totožný. Tyto výsledky naznačují, že hodnocení městských politik v oblasti prevence kriminality mládeže je mezi mladší a starší generací vyrovnané, bez výraznějších názorových rozdílů.

Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zmapovat kriminalitu dětí a mladistvých v okrese Jihlava v časovém období let 2015–2024 a posoudit vývoj této trestné činnosti v porovnání s celostátními údaji. Analýza statistických dat ukázala, že ve většině sledovaných let vývoj kriminality mládeže v okrese Jihlava víceméně odpovídal celorepublikovému trendu. Zřetelné rozdíly se však projeví především u kriminality páchané dětmi mladšími 15 let. V určitých letech byl index kriminality v okrese Jihlava výrazně vyšší než republikový průměr, což může signalizovat přítomnost specifických regionálních faktorů, které ovlivňují kriminální chování dětí a mladistvých. Může se jednat například o sociální strukturu regionu, dostupnost preventivních programů, míru dohledu ze strany rodičů nebo o zapojení mládeže do volnočasových aktivit.

Analýza rozdělená dle jednotlivých druhů kriminality – násilné, majetkové a mravnostní – ukázala, že nejvýraznější rozdíly mezi okresními a celostátními daty lze vysledovat právě u dětí mladších 15 let, a to zejména v letech 2018, 2019 a 2024. Tyto odchylky mohou být důsledkem místně specifických vlivů, například nižší mírou dostupnosti kvalitních volnočasových aktivit, problémových rodinných poměrů nebo nižší efektivitou preventivních programů. Výsledky této části práce tak mohou sloužit jako výchozí bod pro další zkoumání příčin těchto odchylek, a zároveň mohou být využity jak orgány činnými v trestním řízení, tak institucemi zabývajícími se primární prevencí kriminality.

Vedlejším cílem práce bylo zhodnotit aktuální preventivní opatření a navrhnout možnosti jejich zlepšení. Tento cíl byl naplněn prostřednictvím kvantitativního výzkumu realizovaného formou dotazníkového šetření. Výsledky výzkumu ukázaly, že povědomí veřejnosti o preventivních opatřeních není příliš vysoké, přičemž rozdíly jsou patrné zejména mezi věkovými skupinami. Mladší generace – konkrétně středoškoláci – často postrádají konkrétní znalosti o existujících preventivních programech. Je zřejmé, že informace o těchto opatřeních se k nim dostávají spíše okrajově, případně vůbec, což může snižovat efektivitu celkového preventivního působení na tuto věkovou skupinu. Ačkoliv většina respondentů hodnotí současnou úroveň prevence jako spíše účinnou, více než polovina dotázaných vyjádřila přesvědčení, že by této oblasti měla být věnována větší pozornost, a to jak v rovině finanční, tak personální.

Z odpovědí vyplynulo, že veřejnost jako nejúčinnější formy prevence kriminality mládeže vnímá především volnočasové aktivity, osvětu, častější besedy na školách a zlepšení komunikace mezi institucemi. Kromě toho se objevila potřeba intenzivnější spolupráce s rodiči, zvýšeného dohledu nad rizikovými skupinami a důraz na vzdělávací programy zaměřené na dopady trestné činnosti. S ohledem na moderní technologie a čas trávený v online prostředí by mohla být také ještě větší míra prevence v oblasti kyberkriminality a rizik spojených s používáním sociálních sítí, kde se mládež často pohybuje bez dozoru dospělých.

Na základě výstupů z analýzy i výzkumné části lze formulovat několik konkrétních doporučení. V první řadě je žádoucí posílit informační kampaně zaměřené na mládež i jejich rodiče, a to zejména prostřednictvím školních aktivit a komunitní spolupráce. Dále by bylo vhodné zintenzivnit spolupráci mezi školskými zařízeními, městskou policií a sociálními pracovníky. Tyto subjekty by měly společně vytvářet ucelené preventivní programy, které budou reagovat na aktuální potřeby daného regionu. Osvědčilo by se rovněž pravidelné mapování rizikového chování mládeže a vytváření cílených programů podle aktuálních potřeb jednotlivých lokalit. Jedním z návrhů je vytvoření veřejně dostupného online portálu, kde by byly informace o preventivních aktivitách soustředěny na jednom místě.

Závěrem lze konstatovat, že kriminalita mládeže zůstává i nadále aktuálním a složitým společenským problémem, který vyžaduje trvalou pozornost, mezioborovou spolupráci a inovativní přístup v oblasti prevence. Nezbytným předpokladem je dlouhodobá strategie, která bude vycházet nejen z dostupných dat a analýz, ale i z praktických zkušeností odborníků pracujících s mládeží. Přestože nelze očekávat úplné vymýcení kriminality, kvalitně nastavená a funkční prevence může významně přispět ke snížení rizika vzniku kriminálního chování a podpořit zdravý vývoj mladé generace v okrese Jihlava i v celé České republice.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ČENTĚŠ, J. a kol. *Trestný zákon: velký komentár. 5. aktualizované vydanie.* Žilina: Eurokodex, 2020. 1024 s. ISBN: 978-80-8155-096-6.
2. FIRSTOVÁ, J. *Kriminalita mládeže v sociálních souvislostech.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 215 s. ISBN 978-80-7380-521-0.
3. FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást systému vnitřní bezpečnosti.* Praha: Wolters Kluwer, 2021. 204 s. ISBN 978-80-7676-057-8.
4. GRIVNA, T., SCHEINST, M. ZOUBKOVÁ, I. a kolektiv. *Kriminologie.* 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 588 s. ISBN 978-80-7598-554-5.
5. JEDLIČKA, R. a kolektiv. *Děti a mládež v obtížných životních situacích. Nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí.* Praha: Themis, 2004. 478 s. ISBN 80-7312-038-0.
6. JELÍNEK, J. a kolektiv. *Kriminologie.* Praha: Leges, 2021. 631 s. ISBN 978-80-7502-499-2.
7. JELÍNEK, J. a kolektiv. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část 8.* vydání. Praha: Leges, 2022. 1040 s. ISBN 978-80-7502-576-0.
8. MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence.* 3. vydání. Praha: Portál, 2011. 344 s. ISBN 978-80-7367-825-8.
9. MORAVCOVÁ, E., PODANÁ, Z., BURIÁNEK J. a kol. *Delikvence mládeže. Trendy a souvislosti.* Praha: Triton, 2015. 232 s. ISBN 978-80-7387-860-3.
10. SVATOŠ, R. *Kriminalita a možnosti jejího poznání a ovlivňování.* 1. vydání. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2013. 170 s. ISBN 978-80-87472-64-4.
11. SVATOŠ, R. *Prevence kriminality, druhé aktualizované vydání.* České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2016. 132 s. ISBN 978-80-7556-009-4.
12. ŠČERBA, F., COUFALOVÁ, B. *Efektivita sankcionování mladistvých.* Praha: Leges, 2016. 320 s. ISBN 978-80-7502-131-2.
13. ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže.* 1. vydání. Dobrá Voda: A. Čeněk, 2002. 231 s. ISBN 80-86473-08-2.
14. ŽATECKÁ, E. *Zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Komentář.* Praha: Wolters Kluwer, 2015. 312 s. ISBN 978-80-7478-849-9.

15. MAREŠOVÁ, A. *Kriminalita mládeže v podmínkách současné české společnosti*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2018. 126 s. ISBN: 978-80-7251-483-0.

Elektronické zdroje

1. Český statistický úřad. *Obyvatelstvo* [online]. Praha: Český statistický úřad, 20. 03. 2025 [cit. 2025-03-20]. Dostupné z WWW: <<https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky&katalog=30845#katalog=30845>>.
2. Hospodářské noviny. *Trestní odpovědnost let zřejmě zůstane. Podporil ji i Senát* [online]. Praha: HN.cz, 24. 7. 2009 [cit. 2025-01-18]. Dostupné z WWW: <<https://domaci.hn.cz/c1-3788900-trestni-odpovednost-od-15-let-zrejme-zustane-podporil-ji-i-senat>>.
3. Ježkovi oči. *Statutární město Jihlava získalo finanční prostředky na podporu prevence kriminality do roku 2026* [online]. Jihlava: Statutární město Jihlava, 27. 09. 2023 [cit. 2025-03-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.jihlava.cz/statutarni-mesto-jihlava-ziskalo-financni-prostredky-na-podporu-prevence-kriminality-do-roku-2026/d-561546>>.
4. Jihlava. *Činnost asistentů prevence kriminality pokračuje i v roce 2022* [online]. Jihlava: Statutární město Jihlava, 31. 1. 2022 [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.jihlava.cz/cinnost-asistentu-prevence-kriminality-pokracuje-i-v-roce-2022/d-550856/p1=103430>>.
5. Jihlava. *Plán prevence kriminality na roky 2023 - 2026* [online]. Jihlava: Statutární město Jihlava, 21. 12. 2022 [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.jihlava.cz/plan-prevence-kriminality-na-roky-2023-2026/d-557118>>.
6. Ministerstvo vnitra ČR. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027* [online]. Praha: MV ČR, 11. 4. 2022 [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2022-az-2027.aspx>>.
7. Ministerstvo vnitra ČR. *Kriminalita* [online]. Praha: MV ČR, 2025 [cit. 2025-02-26]. Dostupné z WWW: <<https://policie.gov.cz/statistiky-kriminalita.aspx>>.
8. Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2015* [online]. Praha: MV ČR, 2016 [cit. 2025-02-26]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/zprava-o-sitaci-v-oblasti-vnitri-bezpecnosti-a-verejneho-poradku-na-uzemi-ceske-republicy-v-roce-2015>>.

- 2025-03-02]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.
9. Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2016* [online]. Praha: MV ČR, 2017 [cit. 2025-03-02]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.
 10. Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2017* [online]. Praha: MV ČR, 2018 [cit. 2025-03-02]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.
 11. Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2018* [online]. Praha: MV ČR, 2019 [cit. 2025-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.
 12. Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2019* [online]. Praha: MV ČR, 2020 [cit. 2025-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.
 13. Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020* [online]. Praha: MV ČR, 2021 [cit. 2025-03-04]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.
 14. Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2021* [online]. Praha: MV ČR, 2022 [cit. 2025-03-04]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.
 15. Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2022* [online]. Praha: MV ČR, 2023 [cit. 2025-03-05]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.
 16. Ministerstvo vnitra ČR. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2023* [online]. Praha: MV ČR, 2024 [cit. 2025-03-05]. Dostupné z WWW: <<https://mv.gov.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>>.

17. Městská policie Jihlava. *Prevence* [online]. Jihlava: Městská policie Jihlava, 28. 12. 2016 [cit. 2025-01-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.jihlava.cz/prevence-kriminality/d-516196/p1=110216>>.
18. Probační a mediační služba. *Přehled agend Probační a mediační služby 2018-22* [online]. Praha: PMS, 2023 [cit. 2025-01-18]. Dostupné z WWW: <https://www.pmscr.cz/wp-content/uploads/2023/03/statistiky_agendy_pms_2018-2022.pdf>.

Legislativní dokumenty

1. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.
2. Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).
3. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
4. Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (zákon o Probační a mediační službě).
5. Vyhláška č. 180/2015 Sb., Vyhláška o pracích a pracovištích, které jsou zakázány těhotným zaměstnankyním, zaměstnankyním, které kojí, a zaměstnankyním-matkám do konce devátého měsíce po porodu, o pracích a pracovištích, které jsou zakázány mladistvým zaměstnancům, a o podmínkách, za nichž mohou mladiství zaměstnanci výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání (vyhláška o zakázaných pracích a pracovištích).

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

1. Dotazníkové šetření dostupné z WWW:
<https://www.survio.com/survey/d/N8L2E0T6R1L7B3S7N>.
2. Dotazníkové šetření dostupné z WWW:
<https://www.survio.com/survey/d/F5P9Y2M7U1X9H5N2P>.
3. Statistické údaje kriminality mládeže z Oddělení statistiky Krajského ředitelství policie kraje Vysočina.

Seznam zkratek

ADHD – syndrom hyperaktivity

APK – asistent prevence kriminality

ISRD – International Self-Report Delinquency Study. Mezinárodní výzkum delikvence mládeže.

MVČR – Ministerstvo vnitra České republiky

PMS – Probační a mediační služba

ÚO – územní odbor

ZSVM – Zákon o soudnictví ve věcech mládeže

Seznam tabulek

Tabulka 1: Celková kriminalita mládeže v ČR v období let 2015-2024	34
Tabulka 2: Kriminalita dětí mladších 15 let v ČR za období let 2015-2024.....	35
Tabulka 3: Kriminalita mladistvých v ČR za období let 2015-2024.....	36
Tabulka 4: Kriminalita dětí mladších 15 let na ÚO Jihlava za období let 2015-2024 ..	37
Tabulka 5: Kriminalita mladistvých na ÚO Jihlava za období let 2015-2024	37
Tabulka 6: Index kriminality dětí mladších 15 let.....	38
Tabulka 7: Index kriminality mladistvých.....	38
Tabulka 8: Data k otázce č. 1	47
Tabulka 9: Data k otázce č. 2.....	48
Tabulka 10: Data k otázce č. 3.....	49
Tabulka 11: Data k otázce č. 4	50
Tabulka 12: Data k otázce č. 5.....	51
Tabulka 13: Data k otázce č. 6	52
Tabulka 14: Data k otázce č. 7.....	53
Tabulka 15: Data k otázce č. 8.....	54
Tabulka 16: Pozorované hodnoty	55
Tabulka 17: Očekávané hodnoty	55
Tabulka 18: Data k otázce č. 9.....	56
Tabulka 19: Hodnoty pozorované a očekávané - středoškoláci	57
Tabulka 20: Data k otázce č. 10.....	58
Tabulka 21: Pozorované hodnoty	59
Tabulka 22: Očekávané hodnoty	59
Tabulka 23: Data k otázce č. 12.....	61
Tabulka 24: Pozorované hodnoty	62
Tabulka 25: Očekávané hodnoty	62
Tabulka 26: Data k otázce č. 13.....	63
Tabulka 27: Data k otázce č. 14.....	64
Tabulka 28: Data k otázce č. 15.....	65
Tabulka 29: Data k otázce č. 16.....	66

Seznam grafů

Graf 1: Druhy činů jinak trestných u dětí mladších 15 let v ČR za období let 2015-2024	35
Graf 2: Druhy provinění u mladistvých v ČR za období let 2015-2024.....	36
Graf 3: Otázka č. 1	47
Graf 4: Otázka č. 2	48
Graf 5: Otázka č. 3	49
Graf 6: Otázka č. 4	50
Graf 7: Otázka č. 5	51
Graf 8: Otázka č. 6	52
Graf 9: Otázka č. 7	53
Graf 10: Otázka č. 8	54
Graf 11: Otázka č. 9	56
Graf 12: Otázka č. 10	58
Graf 13: Otázka č. 12	61
Graf 14: Otázka č. 13	63
Graf 15: Otázka č. 14	64
Graf 16: Otázka č. 15	65
Graf 17: Otázka č. 16	66

Seznam příloh

Příloha I: Kriminalita dětí a mladistvých v okrese Jihlava – dotazník pro středoškoláky.

Příloha II: Kriminalita dětí a mladistvých v okrese Jihlava – dotazník pro dospělé.

Přílohy

Příloha I: Kriminalita dětí a mladistvých v okrese Jihlava – dotazník pro středoškoláky.

Úvodní text dotazníku:

Dobrý den,

ráda bych Vás požádala o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce na téma "Kriminalita dětí a mladistvých v okrese Jihlava". Cílem je zjistit, jak středoškolští studenti vnímají tuto problematiku, jaké mají povědomí o preventivních opatřeních a jak hodnotí jejich účinnost. Dotazník je zcela anonymní a Vaše odpovědi budou použity pouze v rámci uvedené bakalářské práce. Vyplnění dotazníku Vám zabere přibližně 5-10 minut.

Budu moc ráda za upřímné odpovědi a Váš pohled na věc. Pokud máte vlastní návrhy na zlepšení prevence kriminality mládeže, můžete je uvést v otevřených otázkách.

Děkuji za Váš čas a ochotu!

Otázky:

1. Jaký je Váš vztah k okresu Jihlava?

(Vyberte jednu odpověď)

- ☐ Žiji a studuji v Jihlavě
- ☐ Žiji v jiné obci okresu Jihlava
- ☐ Studuji v Jihlavě, ale žiji mimo okres

2. Setkal/a jste se osobně s kriminalitou mládeže v okrese Jihlava?

(Vyberte jednu odpověď)

- ☐ Ano, jako oběť
- ☐ Ano, jako svědek
- ☐ Ano, v rodině nebo blízkém okolí
- ☐ Ne, nikdy

3. Jak vnímáte kriminalitu mládeže v Jihlavě a okolí za poslední roky?

(Vyberte jednu odpověď)

- ☐ Výrazně vzrostla
- ☐ Mírně vzrostla

- Zůstala stejná
 - Mírně klesla
 - Výrazně klesla
4. Máte pocit, že se veřejnost více zajímá o otázky spojené s kriminalitou mládeže než dříve?
- (Vyberte jednu odpověď)*
- Ano
 - Ne
 - Nevím
5. Odkud nejčastěji získáváte informace o kriminalitě mládeže v okrese Jihlava?
- (Vyberte jednu odpověď)*
- Sociální sítě
 - Média (noviny, televize, rádio)
 - Osobní zkušenost
 - Jiná (prosím uveďte)
6. Jakou trestnou činnost podle Vás nejčastěji páchají děti a mladiství v Jihlavě?
- (Vyberte jednu nebo více odpovědí)*
- Majetková kriminalita (krádeže, vloupání, vandalismus)
 - Násilná kriminalita (fyzické napadení, pohlavní zneužití, loupeže)
 - Kyberkriminalita (podvody na internetu)
 - Drogová kriminalita (držení nebo distribuce drog)
 - Jiná (prosím uveďte)
7. Jaké jsou podle Vás hlavní důvody kriminality mládeže v okrese Jihlava?
- (Vyberte jednu nebo více odpovědí)*
- Sociální problémy (chudoba, nezaměstnanost)
 - Nedostatečná kontrola a dohled rodičů
 - Nedostatek volnočasových aktivit
 - Špatný vliv vrstevníků
 - Užívání návykových látek
 - Nedostatečné preventivní programy
 - Jiná (prosím uveďte)
8. Slyšel/a jste někdy o preventivních opatřeních zaměřených na kriminalitu mládeže v okrese Jihlava?
- (Vyberte jednu odpověď)*
- Ano, znám konkrétní programy

- Ano, ale neznám podrobnosti
- Ne, neslyšel/a jsem o tom

9. Které z následujících opatření považujete za nejúčinnější v prevenci kriminality mládeže v okrese Jihlava?

(Vyberte jednu nebo více odpovědí)

- Besedy na školách
- Volnočasové aktivity pro mládež
- Zvýšený dohled městské/státní policie
- Sociální programy pro ohrožené děti a rodiny
- Osvěta mezi rodiči a veřejností
- Asistenti prevence kriminality
- Jiné (uveďte)

10. Jak hodnotíte úroveň prevence kriminality mládeže v okrese Jihlava?

(Vyberte jednu odpověď)

- Velmi účinná
- Spíše účinná
- Spíše neúčinná
- Neúčinná

11. Jaké byste navrhl/a konkrétní zlepšení preventivních opatření proti kriminalitě mládeže v okrese Jihlava?

(Otevřená otázka)

12. Myslíte si, že město Jihlava věnuje dostatečnou pozornost prevenci kriminality mládeže?

(Vyberte jednu odpověď)

- Ano, prevence je dobře nastavena
- Spíše ano, ale jsou rezervy
- Spíše ne, mělo by se více investovat
- Ne, prevence je velmi nedostatečná

13. Máte pocit, že asistenti prevence kriminality v Jihlavě pomáhají snižovat kriminalitu mládeže?

(Vyberte jednu odpověď)

- Ano, jejich práce je efektivní
- Spíše ano
- Spíše ne, nemají velký vliv
- Ne, jejich činnost nepřináší výsledky

- Nevím, nemám o nich informace

14. Považujete současnou hranici trestní odpovědnosti (15 let) za:

(Vyberte jednu odpověď)

- Příliš nízkou
- Přiměřenou
- Příliš vysokou

15. Od kolika let by podle Vás měla být nastavena trestní odpovědnost v ČR?

(Vyberte jednu odpověď)

- méně 12 let
- 12 let
- 13 let
- 14 let
- 15 let (současná hranice)
- více než 15 let

16. Jak by se podle Vás mělo přistupovat k mladistvým pachatelům (od 15 – do 18 let) v Jihlavě?

(Vyberte jednu odpověď, pozn. mladistvý je osoba, která dovršila 15 let, ale překročila 18 let věku)

- Přísnější tresty podobně jako u dospělých
- Více důrazu na výchovu a resocializaci
- Zvýšený dohled nad rizikovými skupinami mládeže
- Nechat současný systém beze změny
- Jiná (prosím uveďte)

Příloha II: Kriminalita dětí a mladistvých v okrese Jihlava – dotazník pro dospělé.

Úvodní text dotazníku:

Dobrý den,

ráda bych Vás požádala o vyplnění tohoto dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce na téma "Kriminalita dětí a mladistvých v okrese Jihlava". Cílem je zjistit, jak lidé vnímají tuto problematiku, jaké mají povědomí o preventivních opatřeních a jak hodnotí jejich účinnost. Dotazník je zcela anonymní a Vaše odpovědi budou použity pouze v rámci uvedené bakalářské práce. Vyplnění dotazníku Vám zabere přibližně 5-10 minut.

Budu moc ráda za upřímné odpovědi a Váš pohled na věc. Pokud máte vlastní návrhy na zlepšení prevence kriminality mládeže, můžete je uvést v otevřených otázkách.

Děkuji za Váš čas a ochotu!

Otázky:

1. Jaký je Váš vztah k okresu Jihlava?

(Vyberte jednu odpověď)

- ☐ Žiji a pracuji v Jihlavě
- ☐ Žiji v Jihlavě, ale pracuji jinde
- ☐ Žiji v jiné obci okresu Jihlava
- ☐ Pracuji v okresu Jihlava, ale žiji mimo okres
- ☐ Nemám trvalý vztah k okresu Jihlava

2. Setkal/a jste se osobně s kriminalitou mládeže v okrese Jihlava?

(Vyberte jednu odpověď)

- ☐ Ano, jako oběť
- ☐ Ano, jako svědek
- ☐ Ano, v rodině nebo blízkém okolí
- ☐ Ano, v rámci svého zaměstnání
- ☐ Ne, nikdy

3. Jak vnímáte kriminalitu mládeže v Jihlavě a okolí za poslední roky?

(Vyberte jednu odpověď)

- ☐ Výrazně vzrostla
- ☐ Mírně vzrostla
- ☐ Zůstala stejná
- ☐ Mírně klesla
- ☐ Výrazně klesla

4. Máte pocit, že se veřejnost více zajímá o otázky spojené s kriminalitou mládeže než dříve?

(Vyberte jednu odpověď)

- ☐ Ano
- ☐ Ne
- ☐ Nevím

5. Odkud nejčastěji získáváte informace o kriminalitě mládeže v okrese Jihlava?

(Vyberte jednu odpověď)

- Sociální sítě
 - Média (noviny, televize, rádio)
 - Osobní zkušenost
 - Jiná (prosím uveďte)
6. Jakou trestnou činnost podle Vás nejčastěji páchají děti a mladiství v Jihlavě?
(Vyberte jednu nebo více odpovědí)
- Majetková kriminalita (krádeže, vloupání, vandalismus)
 - Násilná kriminalita (fyzické napadení, pohlavní zneužití, loupeže)
 - Kyberkriminalita (podvody na internetu)
 - Drogová kriminalita (držení nebo distribuce drog)
 - Jiná (prosím uveďte)
7. Jaké jsou podle Vás hlavní důvody kriminality mládeže v okrese Jihlava?
(Vyberte jednu nebo více odpovědí)
- Sociální problémy (chudoba, nezaměstnanost)
 - Nedostatečná kontrola a dohled rodičů
 - Nedostatek volnočasových aktivit
 - Špatný vliv vrstevníků
 - Užívání návykových látek
 - Nedostatečné preventivní programy
 - Jiná (prosím uveďte)
8. Slyšel/a jste někdy o preventivních opatřeních zaměřených na kriminalitu mládeže v okrese Jihlava?
(Vyberte jednu odpověď)
- Ano, znám konkrétní programy
 - Ano, ale neznám podrobnosti
 - Ne, neslyšel/a jsem o tom
9. Které z následujících opatření považujete za nejúčinnější v prevenci kriminality mládeže v okrese Jihlava?
(Vyberte jednu nebo více odpovědí)
- Besedy na školách
 - Volnočasové aktivity pro mládež
 - Zvýšený dohled městské/státní policie
 - Sociální programy pro ohrožené děti a rodiny
 - Osvěta mezi rodiči a veřejností
 - Asistenti prevence kriminality

- Jiné (uved'te)

10. Jak hodnotíte úroveň prevence kriminality mládeže v okrese Jihlava?

(Vyberte jednu odpověď)

- Velmi účinná
- Spíše účinná
- Spíše neúčinná
- Neúčinná

11. Jaké byste navrhl/a konkrétní zlepšení preventivních opatření proti kriminalitě mládeže v okrese Jihlava?

(Otevřená otázka)

12. Myslíte si, že město Jihlava věnuje dostatečnou pozornost prevenci kriminality mládeže?

(Vyberte jednu odpověď)

- Ano, prevence je dobře nastavena
- Spíše ano, ale jsou rezervy
- Spíše ne, mělo by se více investovat
- Ne, prevence je velmi nedostatečná

13. Máte pocit, že asistenti prevence kriminality v Jihlavě pomáhají snižovat kriminalitu mládeže?

(Vyberte jednu odpověď)

- Ano, jejich práce je efektivní
- Spíše ano
- Spíše ne, nemají velký vliv
- Ne, jejich činnost nepřináší výsledky
- Nevím, nemám o nich informace

14. Považujete současnou hranici trestní odpovědnosti (15 let) za:

(Vyberte jednu odpověď)

- Příliš nízkou
- Přiměřenou
- Příliš vysokou

15. Od kolika let by podle Vás měla být nastavena trestní odpovědnost v ČR?

(Vyberte jednu odpověď)

- méně 12 let
- 12 let
- 13 let

- 14 let
- 15 let (současná hranice)
- více než 15 let

16. Jak by se podle Vás mělo přistupovat k mladistvým pachatelům (od 15 – do 18 let) v Jihlavě?

(Vyberte jednu odpověď, pozn. mladistvý je osoba, která dovršila 15 let, ale překročila 18 let věku)

- Přísnější tresty podobně jako u dospělých
- Více důrazu na výchovu a resocializaci
- Zvýšený dohled nad rizikovými skupinami mládeže
- Nechat současný systém beze změny
- Jiná (prosím uveďte)